

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ
ΕΤΟΥΣ 2008**

Εισαγωγή

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δράσεις της ΑΔΑΕ το έτος 2008, για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, των δικτυακών υπηρεσιών, και των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών, καθώς και τον έλεγχο της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία.

Εφαρμόζοντας τις ελεγκτικές της αρμοδιότητες, η Αρχή διενήργησε αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας ελέγχους, τακτικούς και έκτακτους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό και αρχεία ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Επίσης, κάλεσε σε ακρόαση επιχειρήσεις με σκοπό τον έλεγχο της παραβάσεως της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο των επικοινωνιών, τη μη έγκαιρη υποβολή στην ΑΔΑΕ πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και για θέματα που αφορούσαν στην παροχή πληροφοριών και τη διευκρίνιση άλλων ζητημάτων.

Στα πλαίσια των κανονιστικών της αρμοδιοτήτων, η Αρχή έχει εκδώσει Κανονισμούς, με τους οποίους θεσπίζονται οι υποχρεώσεις των παρόχων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών. Τον Μάιο του 2008 η ΑΔΑΕ έθεσε σε δημόσια διαβούλευση την Πράξη για την επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης, για την παροχή πληροφοριών στους αρμόδιους για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης φορείς, με την οποία ρυθμίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και κάθε άλλη τεχνική λεπτομέρεια για την επεξεργασία των δεδομένων θέσης και την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής και προχώρησε στη σύνταξη του τελικού κειμένου της Πράξης, που δημοσιεύθηκε σε Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως¹ και περιλαμβάνεται στο παράρτημα της παρούσας Έκθεσης.

Μέσα στο 2008, η Αρχή ανέπτυξε σημαντική διεθνή δραστηριότητα με στόχο να ανταλλάξει απόψεις με άλλους φορείς, να αποκτήσει νέα τεχνογνωσία και να συμμετάσχει στη διαμόρφωση των ρυθμιστικών εξελίξεων στην Ευρώπη. Στα πλαίσια αυτά διοργάνωσε μια διεθνή συνάντηση της τεχνικής επιτροπής άρσης του απορρήτου (TC LI) του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI) και συμμετείχε στην ομάδα IRG Informal Working Group on Network and Information Security, όπου μετέχουν Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές ευρωπαϊκών χωρών. Επίσης, εκπροσωπήθηκε σε διεθνή συνέδρια και ολοκλήρωσε την Τεχνική Αναφορά σχετικά με την αποτύπωση μέτρων ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τα συστήματα νόμιμης συνακρόασης (Lawful Interception - LI) και διατήρησης δεδομένων (Data Retention - DR) του Αντικειμένου Εργασίας 'DTR/LI-00044' του ETSI, του οποίου έχει αναλάβει την ευθύνη.

¹ ΦΕΚ 1898/Β/17.09.2008.

Η ΑΔΑΕ διοργάνωσε τέσσερις ημερίδες για θέματα που σχετίζονται με την αυτοπροστασία χρηστών και συνδρομητών και την ασφάλεια ηλεκτρονικών δικτύων και υπολογιστικών συστημάτων. Παράλληλα, εξέδωσε ενημερωτικό έντυπο για το απόρρητο των επικοινωνιών και τα μέτρα αυτοπροστασίας χρηστών και συνδρομητών, το οποίο περιλαμβάνεται στο παράρτημα της Έκθεσης. Επίσης, κατά τη διάρκεια του έτους 2008 προχώρησε η υλοποίηση του έργου για το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα της ΑΔΑΕ, το οποίο θα τεθεί σε λειτουργία στις αρχές του 2009. Με το κρίσιμο αυτό έργο αναμένεται να αναβαθμιστεί η λειτουργία της Αρχής και να επωφεληθούν οι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι τράπεζες, οι πάροχοι ταχυδρομικών υπηρεσιών, οι πολίτες, καθώς και το προσωπικό της Αρχής. Περαιτέρω, η ΑΔΑΕ συγκρότησε ομάδες εργασίας για τη μελέτη και ανάλυση θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της Αρχής. Στο κεφάλαιο που ακολουθεί περιγράφονται αναλυτικότερα οι δραστηριότητες της ΑΔΑΕ, κατά τη διάρκεια του έτους 2008 και παρέχονται στοιχεία για το έργο της Αρχής.

1

Έκτακτοι έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ μπορεί να διενεργεί έκτακτους ελέγχους στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η διαδικασία ελέγχου διεξάγεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Αρχής, με την παρουσία εξουσιοδοτημένου προσώπου του παρόχου.

1.1 Διενέργεια ελέγχων στην εταιρεία COSMOTE ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ

Σε συνέχεια του ελέγχου του προηγούμενου έτους, η ΑΔΑΕ αποφάσισε την πραγματοποίηση δύο επιπλέον ελέγχων στο έτος 2008 στην εταιρεία παροχής κινητών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών COSMOTE², με σκοπό την εξέταση της διαδικασίας πρόσβασης στα πληροφοριακά συστήματα που διατηρούν στοιχεία κλήσεων συνδρομητών, καθώς και στα αρχεία καταγραφής που δημιουργούνται κατά την πρόσβαση των χρηστών σε αυτά τα συστήματα. Τα στοιχεία που προέκυψαν από τον έλεγχο εξετάστηκαν από την Ομάδα Ελέγχου και η Έκθεση Διενέργειας Ελέγχου που συντάχθηκε, εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της ΑΔΑΕ, της οποίας οι αποφάσεις αναμένονται εντός του έτους 2009.

² Αποφάσεις ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 187/2008 και υπ' αριθμ. 213/2008. Έκτακτος έλεγχος στις 8/7/2008 και 3/9/2008 αντίστοιχα.

1.2. Διενέργεια ελέγχων στην εταιρεία VODAFONE - ΠΑΝΑΦΟΝ ΑΕΕΤ

Σε συνέχεια του ελέγχου που άρχισε στο προηγούμενο έτος³ στην εταιρεία παροχής κινητών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών VODAFONE-ΠΑΝΑΦΟΝ ΑΕΕΤ, με σκοπό την εξέταση της διαδικασίας πρόσβασης σε πληροφοριακά συστήματα που διατηρούν στοιχεία κλήσεων συνδρομητών, καθώς και στα αρχεία καταγραφής που δημιουργούνται κατά την πρόσβαση των χρηστών σε αυτά τα συστήματα, η Αρχή αποφάσισε⁴ την κλήση της εταιρείας σε ακρόαση για την παροχή πληροφοριών, η οποία θα λάβει χώρα εντός του έτους 2009.

1.3. Διενέργεια ελέγχων στην εταιρεία WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕΒΕ

Σε συνέχεια του ελέγχου που πραγματοποιήθηκε το προηγούμενο έτος στην εταιρεία παροχής κινητών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ⁵, με σκοπό την εξέταση της διαδικασίας πρόσβασης σε πληροφοριακά συστήματα που διατηρούν στοιχεία κλήσεων συνδρομητών, καθώς και στα αρχεία καταγραφής που δημιουργούνται κατά την πρόσβαση των χρηστών σε αυτά τα συστήματα, ολοκλήρωσε την έκθεση διενέργειας ελέγχου καθώς και την αποτύπωση συμπερασμάτων. Από τον έλεγχο που πραγματοποιήθηκε δεν προέκυψαν συγκεκριμένα ευρήματα.

2

Τακτικοί έλεγχοι τηλεπικοινωνιακών παρόχων

Σύμφωνα με το Ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών» (ΦΕΚ 47/Α/27.2.2003) και ιδίως το άρθρο 6, παράγραφος 1, εδάφιο α, ' , τις διατάξεις του β', δ' και ι' και την παράγραφο 2, τα άρθρα 15 των αποφάσεων 629α, 630α, 631α (ΦΕΚ 87/26.1.2005) καθώς και το άρθρο 10 της απόφασης 632α (ΦΕΚ 88/Β/26.1.2005), η ΑΔΑΕ προχώρησε στη διενέργεια τακτικών ελέγχων κατά τη διάρκεια του έτους 2008.

Η Αρχή ολοκλήρωσε τον έλεγχο που είχε ξεκινήσει εντός του 2007 στην εταιρεία ΟΤΕΝΕΤ, ενώ συνεχίζεται ο έλεγχος για την εφαρμογή των Πολιτικών Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών στις εταιρείες FORTHNET και NETONE. Τα στοιχεία που προκύπτουν από τους ελέγχους εξετάζονται από τις Ομάδες Ελέγχου που έχουν οριστεί και οι σχετικές εκθέσεις διενέργειας ελέγχου υποβάλλονται για έγκριση από την Ολομέλεια της ΑΔΑΕ.

³ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 153/2007, Έλεγχος 18/10/2007.

⁴ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 66/2008.

⁵ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 154/2007.

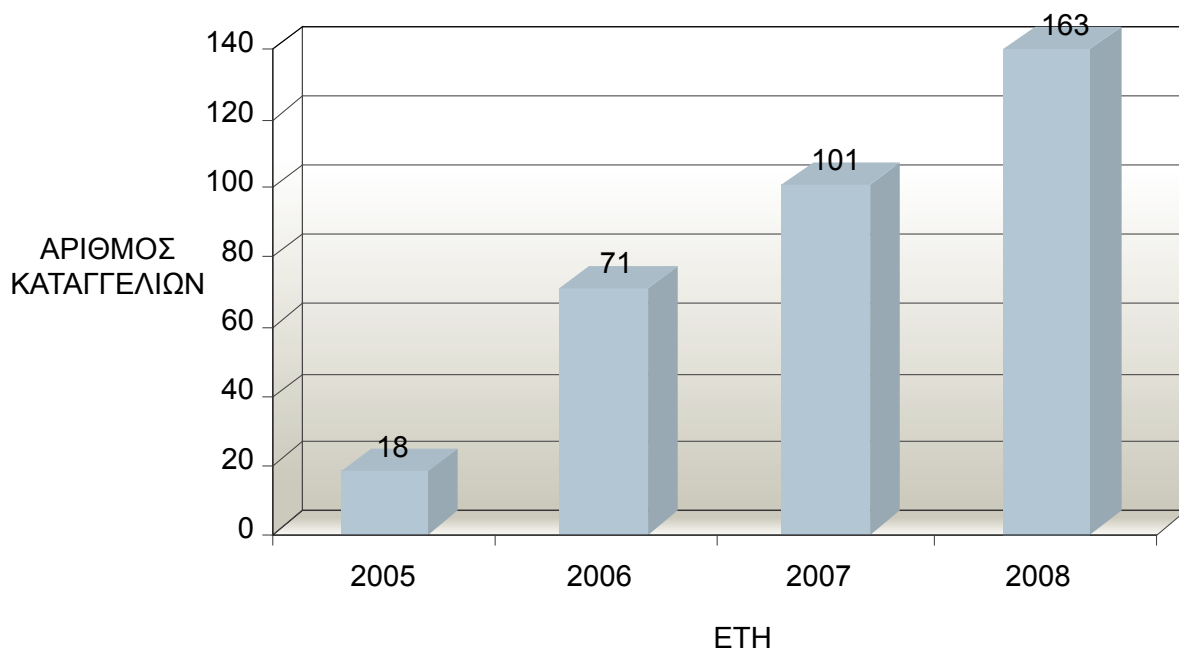
Κατά το έτος 2008, αποφασίστηκε⁶ η διενέργεια τακτικών ελέγχων στις εταιρείες VIVODI, TELLAS, HELLAS ON LINE, HELLAS SAT, OTEGLOBE και MEDITERRANEAN NAUTILUS GREECE με σκοπό τον έλεγχο εφαρμογής των Πολιτικών Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών. Οι έλεγχοι στις εταιρείες VIVODI, TELLAS, HELLAS ON LINE ξεκίνησαν το 2008, ενώ όσον αφορά στις εταιρείες HELLAS SAT, OTEGLOBE και MEDITERRANEAN NAUTILUS GREECE, οι έλεγχοι θα ξεκινήσουν στις αρχές του 2009.

3

Καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ

Στην ΑΔΑΕ υποβάλλονται καταγγελίες από ιδιώτες-χρήστες των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Μετά τη διερεύνηση των καταγγελιών από την Αρχή, οι πολίτες ενημερώνονται όσο το δυνατό ταχύτερα ως προς τα αποτελέσματα της έρευνας. Κατά τα τελευταία έτη, παρατηρείται συνεχής αύξηση του αριθμού των καταγγελιών που δέχεται η ΑΔΑΕ: το 2005 υποβλήθηκαν δεκαοχτώ (18) καταγγελίες, το 2006 εβδομήντα μία (71), το 2007 εκατόν μία (101) και το έτος 2008 ο αριθμός τους έφτασε στις εκατόν εξήντα τρεις (163) καταγγελίες. (Βλ. Διάγραμμα 1)

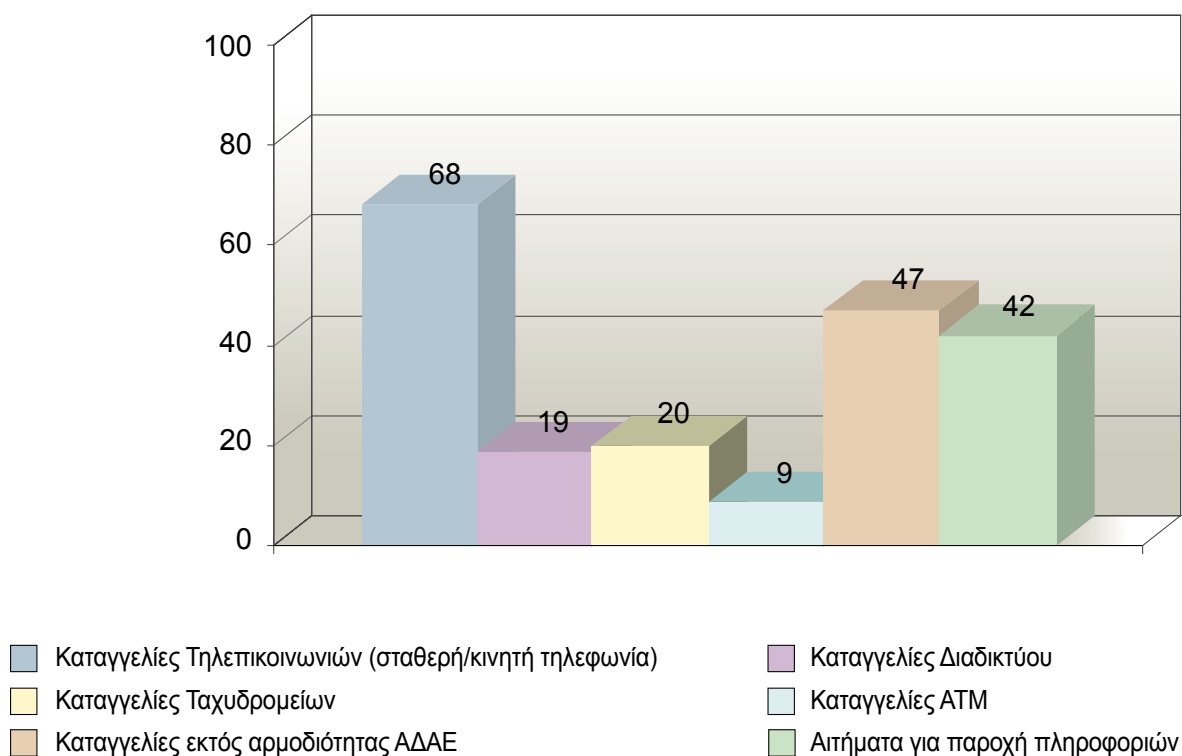
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΑΔΑΕ, 2005-2008

⁶ Πρακτικό Ολομέλειας: 17.09.2008.

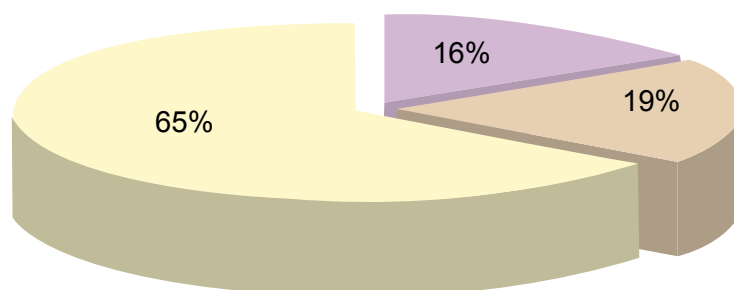
Οι εκατόν εξήντα τρεις (163) καταγγελίες ιδιωτών, που κατατέθηκαν το 2008, αφορούσαν σε περιπτώσεις πιθανής παραβίασης του απορρήτου των τηλεφωνικών και των διαδικτυακών επικοινωνιών τους, στη διάνοιξη κλειστού ταχυδρομικού φακέλου, στην πλημμελή επίδοση επιστολών, στην απώλεια ταχυδρομικών αντικειμένων από τις ταχυδρομικές επιχειρήσεις καθώς και σε άλλα θέματα εκτός αρμοδιότητας της Αρχής. Συγκεκριμένα, οι προαναφερθείσες 163 καταγγελίες κατανέμονται ως εξής: εξήντα οκτώ (68) για παραβίαση του απορρήτου τηλεπικοινωνιών, δέκα εννέα (19) για παραβίαση του απορρήτου της επικοινωνίας υπηρεσιών διαδικτύου, είκοσι (20) για παραβίαση του απορρήτου της επικοινωνίας μέσω ταχυδρομικών επιστολών, εννέα (9) για παραβίαση του απορρήτου σε ATM και σαράντα επτά (47) για θέματα που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ. (Βλ. Διάγραμμα 2)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ, 2008

Η ΑΔΑΕ απάντησε ακόμα σε αιτήματα πολιτών και παρόχων που αφορούσαν στην παροχή πληροφοριών για την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής, τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων, τη διαδικασία χειρισμού περιστατικών ασφάλειας και άλλων υποθέσεων διαδικτυακών υπηρεσιών. (Βλ. Διάγραμμα 3)

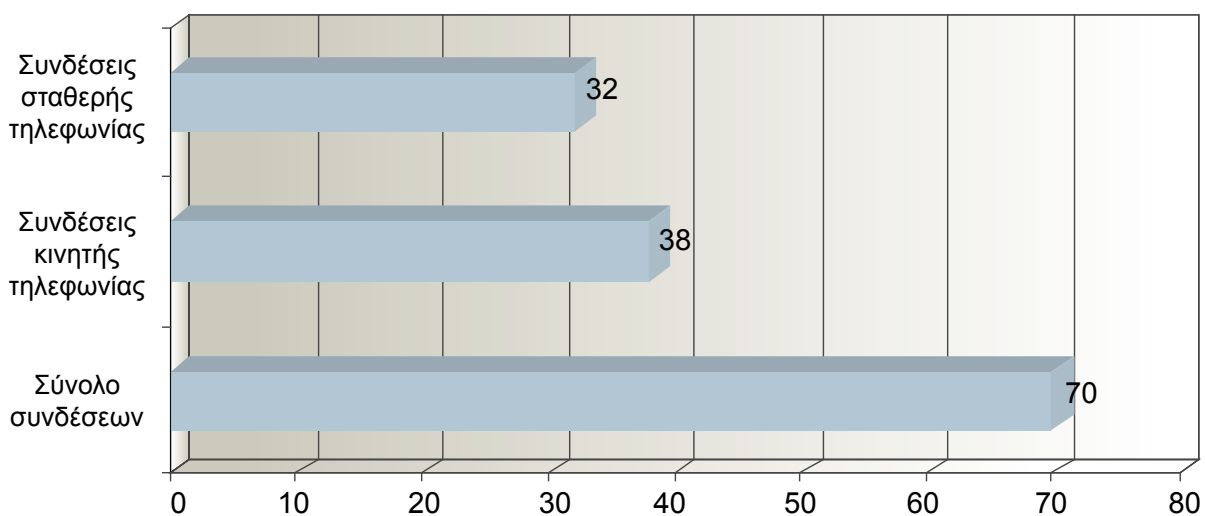
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ, 2008

■ Κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις
 ■ Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και ιστότοποι
 ■ Άλλα θέματα

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, οι εξήντα οκτώ (68) καταγγελίες αφορούσαν συνολικά σε εβδομήντα (70) συνδέσεις, εκ των οποίων οι τριάντα οκτώ (38) ήταν συνδέσεις κινητής τηλεφωνίας και οι τριάντα δύο (32) συνδέσεις σταθερής τηλεφωνίας. (Βλ. Διάγραμμα 4)

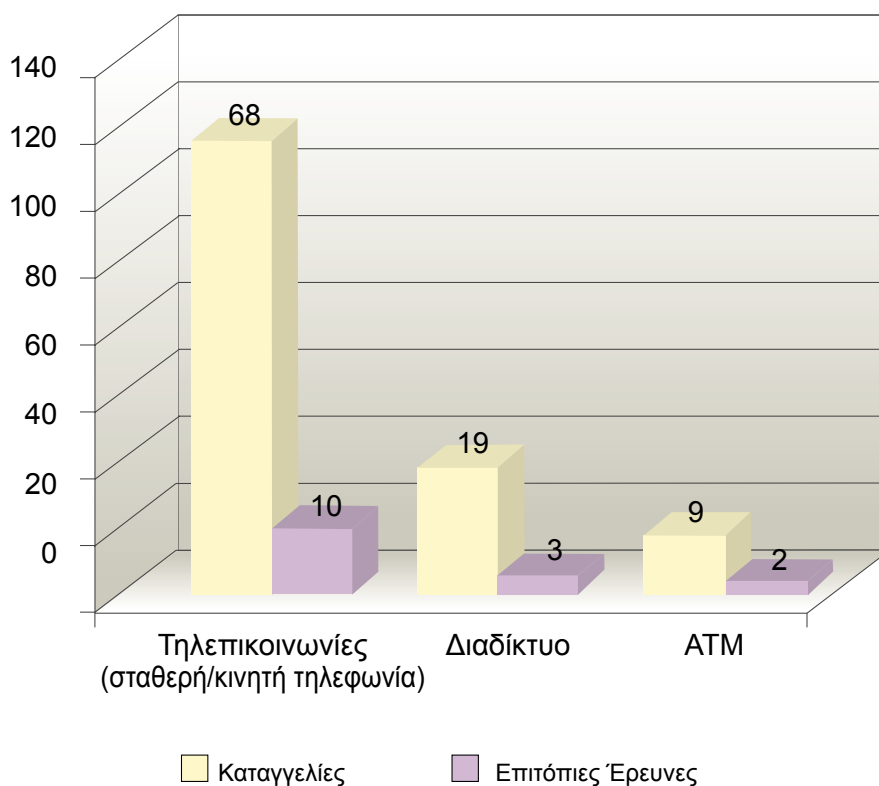
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΝΔΕΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, 2008

3.1. Επιτόπιες έρευνες κατόπιν καταγγελιών

Η ΑΔΑΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, διερεύνησε ενδελεχώς όλα τα καταγγελλόμενα περιστατικά. Όσον αφορά στις καταγγελίες που αφορούσαν στη σταθερή και κινητή τηλεφωνία, η Αρχή εξέτασε τις εξήντα οκτώ (68) καταγγελίες και διενήργησε δέκα (10) επιτόπιες έρευνες στις εγκαταστάσεις και στον τεχνικό εξοπλισμό των εταιρειών. Για τις διαδικτυακές επικοινωνίες υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ δεκαεννέα (19) καταγγελίες και κατόπιν διερεύνησής τους από την Αρχή, πραγματοποιήθηκαν τρεις (3) επιτόπιες έρευνες. Τέλος, αναφορικά με τις εννέα (9) καταγγελίες που αφορούσαν στις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ΑΤΜ) και αξιολογήθηκαν από την Αρχή, η ΑΔΑΕ προέβη σε δύο (2) επιτόπιες έρευνες. (βλ. Διάγραμμα 5) Μετά το πέρας των ερευνών, η Αρχή ενημέρωσε τον καταγγέλλοντα και, ανάλογα με την περίπτωση και τα αποτελέσματα της έρευνας, προχώρησε σε περαιτέρω ενέργειες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: ΕΠΙΤΟΠΙΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΤΟΠΙΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ, 2008

Η διαδικασία ελέγχου που ακολουθεί η ΑΔΑΕ είναι χρονοβόρα και υπόκειται σε γραφειοκρατικά εμπόδια. Δεδομένου ότι ο αριθμός των καταγγελιών αυξάνεται με την πάροδο των ετών, η ΑΔΑΕ, για να έχει τη δυνατότητα να επέμβει έγκαιρα και να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα στο έργο της, προτείνει την υιοθέτηση των νομοθετικών μέτρων που περιγράφονται αναλυτικά στο επόμενο κεφάλαιο.

Πάροχοι και πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

4.1. Τομέας ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Σύμφωνα με τους κανονισμούς της ΑΔΑΕ (ΦΕΚ 87/ Β/26.1.2005 ΦΕΚ 88/ Β/26.1.2005), όλοι οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν προς έγκριση στην Αρχή τις Πολιτικές Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών που εφαρμόζουν. Οι Πολιτικές που υποβάλλονται εξετάζονται από την ΑΔΑΕ ως προς τη συμβατότητά τους με τους Κανονισμούς της και την επάρκειά τους. Τα αποτελέσματα καταγράφονται σε «Έκθεση Ελέγχου Συμμόρφωσης», η οποία, στη συνέχεια εγκρίνεται από την Ολομέλεια της Αρχής.

Στην «Έκθεση Ελέγχου Συμμόρφωσης» κάθε Πολιτικής που δεν είναι πλήρως σύμφωνη με τους Κανονισμούς της Αρχής, περιλαμβάνονται και οι παρατηρήσεις της ΑΔΑΕ, ως προς την πληρότητα και τη νομιμότητά της. Στη συνέχεια, οι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι καλούνται να λάβουν υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές, αναθεωρώντας και τροποποιώντας αντίστοιχα τις Πολιτικές τους.

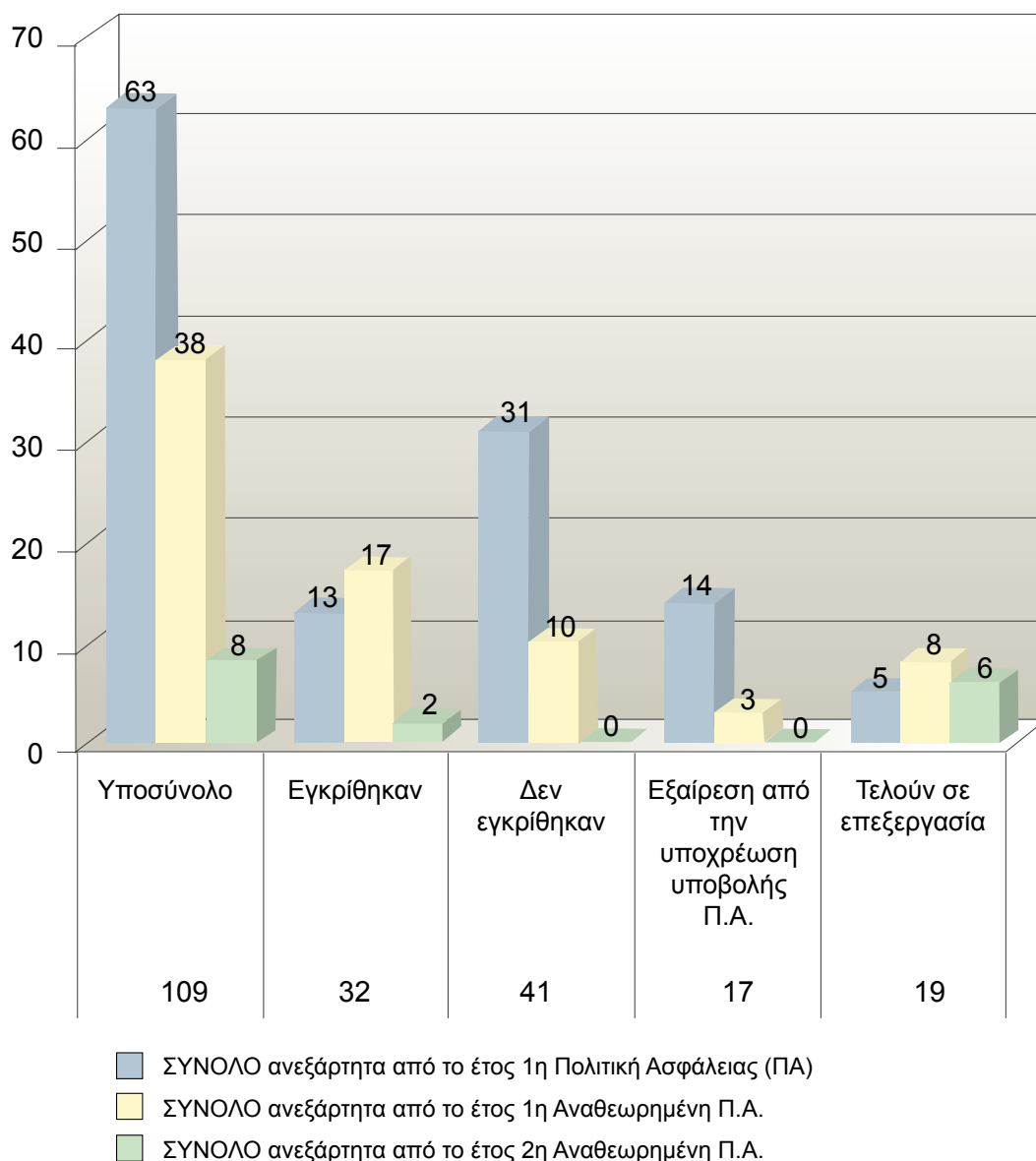
Σε περίπτωση που απαιτούνται μεγάλης κλίμακας αλλαγές, μαζί με την Έκθεση Ελέγχου συμμόρφωσης της Πολιτικής Ασφάλειας, ο πάροχος ενημερώνεται και για το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο πρέπει να εναρμονίσει την πολιτική του, βάσει των παρατηρήσεων της Έκθεσης, και να υποβάλει αναθεωρημένη Πολιτική, η οποία ελέγχεται εκ νέου από την Αρχή.

Κατά το έτος 2008, κατατέθηκαν στην Αρχή συνολικά εξήντα δύο (62) Πολιτικές Ασφάλειας από τις οποίες είκοσι μία (21) εγκρίθηκαν, δεκαεπτά (17) δεν εγκρίθηκαν και ζητήθηκε από τους παρόχους η υποβολή αναθεωρημένης Πολιτικής στην Αρχή, ενώ δέκα εννέα (19) τελούν υπό επεξεργασία. Σε πέντε (5) περιπτώσεις, οι εταιρείες εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας λόγω μη ενεργοποίησης των σχετικών αδειών, με την επισήμανση ότι, σε περίπτωση που μεταβληθούν οι συνθήκες δραστηριοποίησης των εταιρειών αυτών, υποχρεούνται να υποβάλουν Πολιτική Ασφάλειας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Επιπλέον, μέσα στο 2008, ολοκληρώθηκε η επεξεργασία Πολιτικών Ασφάλειας που είχαν κατατεθεί στην Αρχή κατά το προηγούμενο έτος. Από αυτές, η Αρχή ενέκρινε έντεκα (11) Πολιτικές Ασφάλειας, δεν ενέκρινε είκοσι τέσσερις (24) και ζήτησε από τις εταιρείες την υποβολή αναθεωρημένης Πολιτικής, ενώ σε άλλες δώδεκα (12) περιπτώσεις οι εταιρείες εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας.

Ο συνολικός αριθμός των Πολιτικών Ασφάλειας που επεξεργάστηκε η Αρχή το 2008 ανέρχεται στις εκατόν εννέα (109), εκ των οποίων τριάντα δύο (32) εγκρίθηκαν, σαράντα μία (41) δεν εγκρίθηκαν και ζητήθηκε από τις εταιρείες η υποβολή αναθεωρημένης Πολιτικής Ασφάλειας, ενώ δέκα επτά (17) εταιρείες εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών. (Βλ. Διάγραμμα 6).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6 : ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΗΚΑΝ ΤΟ 2008

4.1.1 Ανταπόκριση νέων παρόχων στην υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

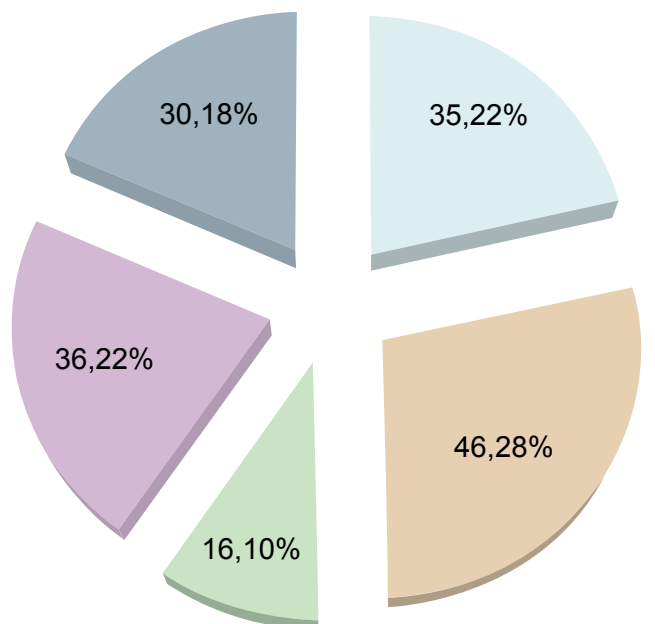
Η ΑΔΑΕ κατά τη διάρκεια των ετών 2008 και 2007, σε εφαρμογή του άρθρου 6 παρ.1.περ β και περ. ιβ' του Ν.3115/2003 (ΦΕΚ 47/Α/27.2.2003) και σύμφωνα με τους Κανονισμούς της Αρχής⁷ απέστειλε⁸ σε εκατόν εξήντα τρεις (163) παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών επιστολές με σκοπό την υποβολή Πολιτικής Ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των παρεχόμενων υπηρεσιών/δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

⁷ ΦΕΚ 87/Β/26.01.2005 και ΦΕΚ 88/Β/26.01.2005.

⁸ Ημερομηνίες αποστολής: 18 Νοεμβρίου 2008 και 29 Νοεμβρίου 2007.

Το ακόλουθο διάγραμμα 7 απεικονίζει την ανταπόκριση των παρόχων στην αποστολή Πολιτικής Ασφάλειας, καθώς και τους παρόχους που εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση να υποβάλλουν Πολιτική Ασφάλειας του Απορρήτου των Επικοινωνιών. Επίσης, αναφέρονται οι πάροχοι που δεν έχουν ακόμη ανταποκριθεί.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΝΕΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΣΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

- Ανταποκρίθηκαν και απέστειλαν Πολιτική Ασφάλειας
- Ανταποκρίθηκαν και εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας
- Ανταποκρίθηκαν και θα αποστείλουν Πολιτική Ασφάλειας
- Δεν έχουν απαντήσει
- Ταχυδρομικές επιστροφές

4.2. Τομέας ταχυδρομείων

Η Διεύθυνση Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ είναι αρμόδια για τη σύνταξη κανονισμών και τη λήψη μέτρων διασφάλισης του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών. Ήδη από το έτος 2006, οι ταχυδρομικές επιχειρήσεις που απέστειλαν Πολιτική Διασφάλισης του Απορρήτου ταχυδρομικών υπηρεσιών, οι οποίες είναι και οι μεγαλύτερες του κλάδου, ανέρχονται σε ενενήντα τέσσερις (94) επί συνόλου διακοσίων εξήντα πέντε (265) εταιρειών/κατόχων γενικής και ειδικής άδειας παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών. Ωστόσο, λόγω

μη στελέχωσης της Διεύθυνσης, δεν είναι εφικτή η πραγματοποίηση του ελέγχου των ετήσιων εκθέσεων που κατατέθηκαν στην Αρχή, η διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων σε εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, αρχεία δημοσίων υπηρεσιών ή ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές υπηρεσίες, η εξέταση καταγγελιών χρηστών και η εισήγηση για λήψη μέτρων.

4.3. Διασφάλιση του απορρήτου αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών

Σκοπός του Κανονισμού για τη Διασφάλιση του Απορρήτου κατά τη χρήση των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών που έχει συντάξει και δημοσιεύσει η ΑΔΑΕ, είναι η προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών κατά τη χρήση τους από το κοινό. Προς τούτο έχουν προσδιοριστεί συγκεκριμένες υποχρεώσεις για κάθε πιστωτικό ίδρυμα ή άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, παρέχει στο κοινό υπηρεσίες διενέργειας συναλλαγών μέσω ΑΤΜ. Η διαδικασία άσκησης εποπτείας και ελέγχου από την ΑΔΑΕ περιγράφεται αναλυτικά στο κείμενο του Κανονισμού της Αρχής⁹.

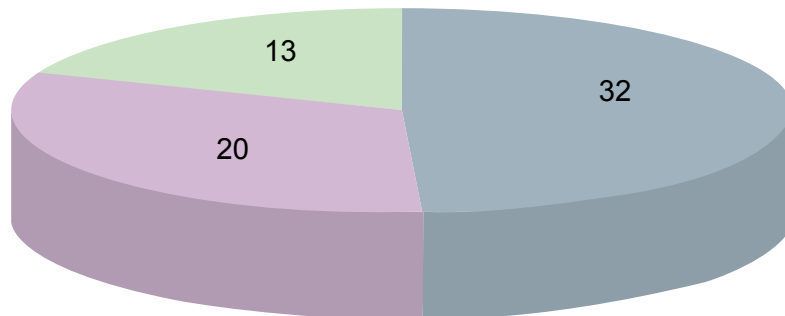
Συγκεκριμένα, εντός του πρώτου τριμήνου κάθε ημερολογιακού έτους, κάθε υπόχρεος φορέας καλείται να υποβάλει στην ΑΔΑΕ Ετήσια Έκθεση, η οποία αφορά στο προηγούμενο έτος και περιέχει στοιχεία που σχετίζονται με τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών κατά τη χρήση των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών.

Το 2008, τριάντα δύο (32) πιστωτικά ιδρύματα κατέθεσαν Ετήσια Έκθεση στην ΑΔΑΕ και ολοκληρώθηκε ο έλεγχος όλων των Ετήσιων Εκθέσεων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κάθε υποβληθείσας Ετήσιας Έκθεσης καταγράφηκαν σε «Έκθεση Ελέγχου Συμμόρφωσης».

Τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, με βάση πληροφορίες από την Τράπεζα της Ελλάδος ανέρχονται σε εξήντα πέντε (65). Όσον αφορά στα στοιχεία ανταπόκρισης των πιστωτικών ιδρυμάτων στην υποχρέωση για κατάθεση Ετήσιας Έκθεσης στην ΑΔΑΕ το έτος 2008, τριάντα δύο (32) πιστωτικά ιδρύματα υπέβαλαν Ετήσια Έκθεση για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών που αξιολογήθηκε από την ΑΔΑΕ, είκοσι (20) πιστωτικά ιδρύματα δεν ενημέρωσαν την ΑΔΑΕ και δεν υπέβαλαν Ετήσια Έκθεση και δεκατρία (13) δήλωσαν ότι δεν έχουν δίκτυο ΑΤΜ. (Βλ. Διάγραμμα 8)

⁹ ΦΕΚ 298/Β/8.3.2005.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΔΑΕ, 2008

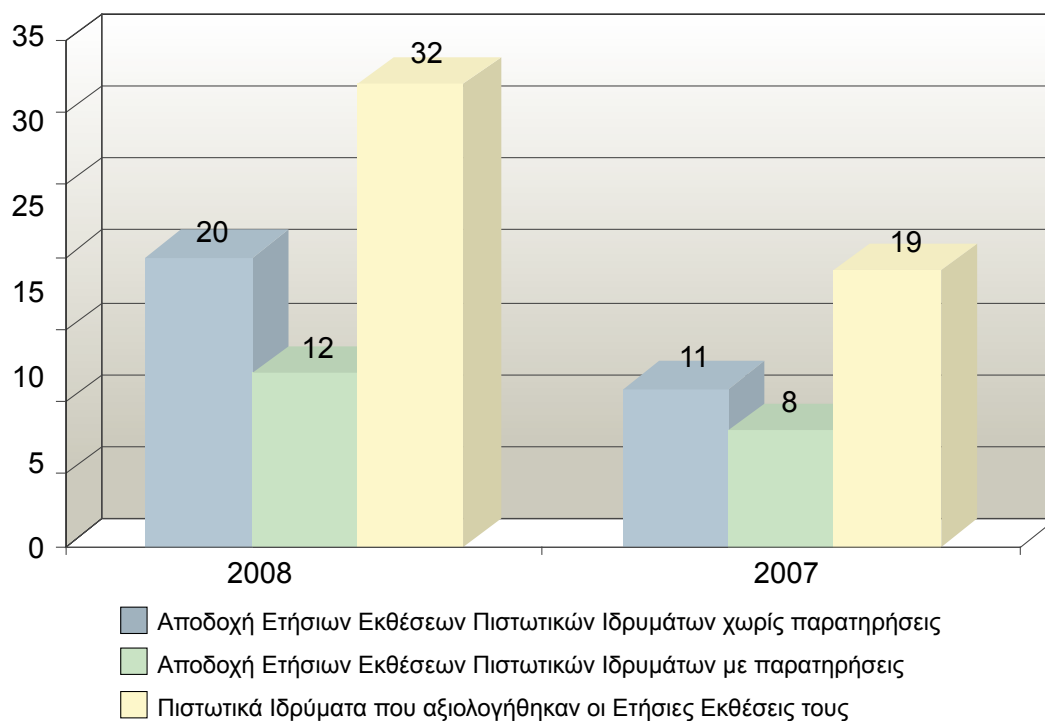

- Πιστωτικά Ιδρύματα που έστειλαν Ετήσια Έκθεση και αξιοποιήθηκαν από την ΑΔΑΕ
- Πιστωτικά Ιδρύματα που δεν ενημέρωσαν την ΑΔΑΕ και δεν υπέβαλαν Ετήσια Έκθεση
- Πιστωτικά Ιδρύματα που δήλωσαν ότι δεν έχουν ΑΤΜ

Από τα είκοσι (20) πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν ενημέρωσαν την ΑΔΑΕ, σε ένα (1) πιστωτικό ίδρυμα, διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει δίκτυο ΑΤΜ, ενώ τα υπόλοιπα δεκαεννέα (19) οφείλουν να υποβάλουν ετήσια έκθεση στην Αρχή.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2008, ολοκληρώθηκε ο έλεγχος σε τριάντα δύο (32) πιστωτικά ιδρύματα έναντι δεκαεννέα (19) του έτους 2007. Από το σύνολο των κατατεθεισών Ετήσιων Εκθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων στο έτος 2008, είκοσι (20) έλεγχοι για αντίστοιχο αριθμό Ετήσιων Εκθέσεων οδήγησαν σε πλήρη αποδοχή των Εκθέσεων αυτών, ενώ οι υπόλοιποι δώδεκα (12) έλεγχοι για αντίστοιχο αριθμό Ετήσιων Εκθέσεων οδήγησαν σε αποδοχή των Εκθέσεων αυτών με παρατηρήσεις. Οι τράπεζες/παραλήπτες των παρατηρήσεων απέστειλαν διορθωτική Έκθεση που ανταποκρινόταν στις συγκεκριμένες παρατηρήσεις και, στις περιπτώσεις που δεν το έπραξαν, οφείλουν να συμπεριλάβουν τις παρατηρήσεις που έγιναν από την Αρχή στη νέα Ετήσια Έκθεσή τους για το έτος 2009. (βλ. Διάγραμμα 9)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ, 2007-2008

Επίσης, στο έτος 2008, στελέχη της ΑΔΑΕ επισκέφτηκαν τις εγκαταστάσεις της Εθνικής Τράπεζας με σκοπό τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις τεχνικές που αφορούν στην εξακρίβωση συμβάντων ασφάλειας κατά τη χρήση ΑΤΜ. Αρχικά, η Αρχή έλαβε διευκρινίσεις σχετικά με τις μηχανές ΑΤΜ, τον τρόπο που εξοπλίζονται, τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών κατά τη χρήση τους και την κατηγοριοποίησή τους σε ομάδες επικινδυνότητας. Επίσης έλαβε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των συμβάντων απάτης.

5

Έλεγχοι για τις κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις

Με διάταξη του Ν. 3471/2006 ανατέθηκε στην ΑΔΑΕ η σύνταξη και δημοσίευση Πράξης, με την οποία καθορίζονται οι διαδικασίες ενημέρωσης των συνδρομητών/χρηστών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μετά από αίτημά τους, στις περιπτώσεις που δέχονται κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις. Σε εκτέλεση της διάταξης αυτής, η Αρχή συνέταξε και δημοσίευσε την Πράξη 2322/2006¹⁰, με την οποία καθορίστηκαν οι διαδικασίες, ο τρόπος, η διάρκεια και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής από τους φορείς πα-

¹⁰ ΦΕΚ 1853/Β/21.12.2006.

ροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας τηλεφωνίας για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων και τη διάθεση των δεδομένων που περιέχουν την αναγνώριση της ταυτότητας του καλούντος συνδρομητή ή χρήστη έναντι του συνδρομητή ή χρήστη που ζητά τον εντοπισμό. Στις διατάξεις της Κανονιστικής Πράξης υπάγονται όλοι οι φορείς παροχής δημοσίου δικτύου τηλεφωνίας και κάθε διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Σύμφωνα με την Πράξη της ΑΔΑΕ 2322/2006, (άρθρο 6 παρ.1), η Αρχή διενεργεί ελέγχους για την τήρηση και εφαρμογή των διατάξεων αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν.3115/2003, στο Π.Δ. 47/2005 και τις αποφάσεις της ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 629α/2004 «Κανονισμός για τη Διασφάλιση του Απορρήτου κατά την Παροχή Κινητών Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών» και υπ' αριθμ. 630α/2004 «Κανονισμός για τη Διασφάλιση του Απορρήτου κατά την Παροχή Σταθερών Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών»¹¹. Οι έλεγχοι της Αρχής διενεργούνται τακτικώς ή εκτάκτως.

Κατόπιν έρευνας που πραγματοποιήθηκε στην εταιρεία Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος ΟΤΕ ΑΕ, την 4η Ιουλίου 2007 αναφορικά με τη συμμόρφωσή της εταιρείας με την Πράξη της ΑΔΑΕ, διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν αποκλίσεις από τα οριζόμενα στην Πράξη και κατά συνέπεια, η ΑΔΑΕ αποφάσισε¹² να επιβάλει κυρώσεις στην εταιρεία συνολικού χρηματικού προστίμου ύψους ενενήντα χιλιάδων ευρώ (€ 90.000).

Επίσης, η ΑΔΑΕ διενήργησε στις τηλεπικοινωνιακές εγκαταστάσεις της εταιρείας NETONE ΑΕ έκτακτο έλεγχο κατόπιν καταγγελίας, σχετικά με τη διεκπεραίωση αιτήσεων κακόβουλων κλήσεων, κατόπιν της υπ' αριθμ. 271/2008 απόφασής της, όπου και διαπιστώθηκε η εφαρμογή της Πράξης 2322/2006 της ΑΔΑΕ.

Σύμφωνα με την παραπάνω Πράξη (άρθρο 6 παρ.4) εντός του πρώτου τριμήνου εκάστου ημερολογιακού έτους, κάθε υπόχρεος πάροχος, υποβάλλει στην ΑΔΑΕ Ετήσια Έκθεση για το προηγούμενο έτος με στοιχεία που αφορούν στη διεκπεραίωση αιτήσεων για τον εντοπισμό Κακόβουλων ή Ενοχλητικών Κλήσεων και τη διασφάλιση του απορρήτου της συγκεκριμένης διαδικασίας. Μέχρι τη συγγραφή της παρούσας Έκθεσης, δεν έχει παρέλθει το χρονικό περιθώριο εντός του οποίου οι πάροχοι οφείλουν να υποβάλουν τις ετήσιες εκθέσεις τους για το έτος 2008. Από τις εκθέσεις που έχουν ήδη υποβληθεί στην Αρχή προκύπτει ότι, για το χρονικό διάστημα από 1.1.2008 έως 31.12.2008, ο αριθμός των αιτήσεων για εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων που έλαβαν συνολικά οι πάροχοι κινητής και σταθερής τηλεφωνίας, WIND, COSMOTE και FORTHNET, ανέρχεται στις δύο χιλιάδες διακόσιες είκοσι αιτήσεις (2.220).

¹¹ ΦΕΚ 87/Β/26.1.2005.

¹² Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 154/2008.

Πράξη της ΑΔΑΕ για την επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης

Έχοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 4, 8 παρ. 7 εδ. Β' και 13 παρ.2 του Ν. 3471/2006 «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του Ν. 2472/1997» (ΦΕΚ 133/Α/28.6.2006) και του άρθρου 10 περ. Β' της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών», η ΑΔΑΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της για την επεξεργασία κλήσεων έκτακτης ανάγκης και την παροχή πληροφοριών στις αρμόδιες αρχές, συνέταξε ένα σχέδιο κειμένου, το περιεχόμενο του οποίου έθεσε σε δημόσια διαβούλευση (Μάιος 2008), προκειμένου να διατυπωθούν οι απόψεις όλων των εμπλεκομένων φορέων σχετικά με την Πράξη. Στη διαβούλευση συμμετείχαν φορείς δημοσίων υπηρεσιών και παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίοι εξέφρασαν τις απόψεις τους επί του περιεχομένου του κειμένου.

Μετά τη διαβούλευση η ΑΔΑΕ, αφού έλαβε υπόψη τις απόψεις των εμπλεκομένων φορέων, προχώρησε στη σύνταξη του τελικού κειμένου της Πράξης (αριθμ. Αποφ. 216/2008), η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1898/Β/17.9.2008 και περιλαμβάνεται στο παράρτημα της παρούσας Έκθεσης.

Με την Πράξη ρυθμίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και κάθε άλλη τεχνική λεπτομέρεια για την επεξεργασία των δεδομένων θέσης και την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής από τους φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με σκοπό την παροχή πληροφοριών στους αρμόδιους φορείς για την απάντηση στις κλήσεις προς τους αριθμούς έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένου του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού κλήσης έκτακτης ανάγκης 112, και για τον εντοπισμό της θέσης του καλούντος και μόνο για το συγκεκριμένο σκοπό.

Όπως προκύπτει από τις Ετήσιες Εκθέσεις επεξεργασίας κλήσεων έκτακτης ανάγκης από τους παρόχους που έχει λάβει έως τώρα η ΑΔΑΕ για το έτος 2008, δεν σημειώθηκαν περιστατικά που απείλησαν την ασφάλεια του απορρήτου των επικοινωνιών. Επίσης, όσον αφορά τα αιτήματα που αφορούν στην επεξεργασία δεδομένων θέσης του καλούντος, οι πάροχοι κινητής και σταθερής τηλεφωνίας COSMOTE, TELLAS, WIND, VODAFONE και FORTHNET έλαβαν συνολικά εκατόν εξήντα πέντε (165) αιτήματα.

7

Κοινοποίηση διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 4 του Ν. 2225/1994, όπως ισχύει, παραδίδεται στην ΑΔΑΕ μέσα σε κλειστό φάκελο, όλο το κείμενο της διάταξης που επιβάλλει την άρση του απορρήτου και εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με το νόμο.

Η ΑΔΑΕ παρέλαβε κατά το έτος 2008 (μέχρι τις 29.12.2008):

- α. Χίλιες εκατόν είκοσι τέσσερις (1124) διατάξεις του Εισαγγελέα Εφετών για λόγους Εθνικής Ασφάλειας, εκ των οποίων οκτακόσιες είκοσι δύο (822) αφορούν σε παρατάσεις προγενέστερων διατάξεων και οι τριακόσιες δύο (302) αφορούν σε νέες περιπτώσεις άρσης του απορρήτου.
- β. Πεντακόσια εβδομήντα οκτώ (578) βουλεύματα Δικαστικών Συμβουλίων για τη διακρίβωση εγκλημάτων, τα οποία αναφέρονται στις αξιόποινες πράξεις της ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως, ληστείας, έκρηξης, κατοχής εκρηκτικών υλών, απάτης, πλαστογραφίας, κλοπής, ναρκωτικών, εμπρησμού, αρπαγής, πορνογραφίας ανηλίκων, εκβίασης και οργανωμένου εγκλήματος.

Η Αρχή κοινοποίησε τα παραπάνω βουλεύματα, όπως προβλέπεται από το Νόμο, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ενώ παράλληλα ενημέρωσε σχετικά τους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή.

Παράλληλα η ΑΔΑΕ, με επιστολές της προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, διατύπωσε παρατηρήσεις ως προς την έκδοση και την αποστολή των βουλευμάτων και εισαγγελικών διατάξεων στην Αρχή, ούτως ώστε να διασφαλισθεί το ευαίσθητο πεδίο του συνταγματικά κατοχυρωμένου ατομικού δικαιώματος του απορρήτου των επικοινωνιών.

8

Ακροάσεις

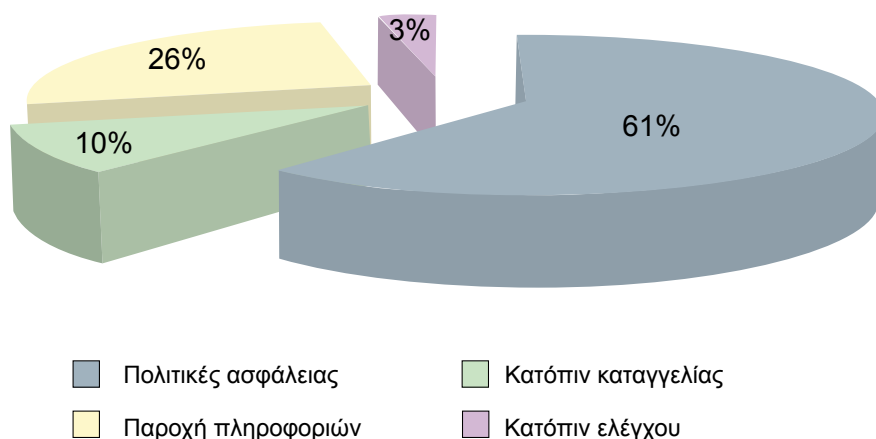
Η ΑΔΑΕ, κατά τη διερεύνηση των καταγγελιών που λαμβάνει από πρόσωπα που θίγονται λόγω παραβίασης του απορρήτου της επικοινωνίας τους, δύναται να καλέσει σε ακρόαση τις διοικήσεις, τους νόμιμους εκπροσώπους, τους υπαλλήλους παρόχων ταχυδρομικών ή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών σχετικών με την ανταπόκριση και την επικοινωνία καθώς και κάθε άλλο πρόσωπο, το οποίο μπορεί να συμβάλει στην εκπλήρωση της αποστολής της. Επίσης, η Αρχή καλεί σε ακρόαση παρόχους που δεν έχουν υποβάλει πολιτική ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

8.1 Αποφάσεις για κλήσεις σε ακρόαση παρόχων

Κατά τη διάρκεια του έτους 2008, η ΑΔΑΕ έλαβε τριάντα μία (31) αποφάσεις που αναφέρονται σε κλήσεις σε ακρόαση παρόχων, εκ των οποίων κάποιες ακρόασεις πρόκειται να ολοκληρωθούν εντός του έτους 2009.

Από τις αποφάσεις αυτές, δεκαεννέα (19) αφορούν στην κλήση σε ακρόαση παρόχων λόγω παράβασης της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με τις πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, τρεις (3) αποφάσεις στην κλήση σε ακρόαση παρόχων κατόπιν καταγγελίας, οκτώ (8) αποφάσεις στην κλήση σε ακρόαση παρόχων για την παροχή πληροφοριών και μία (1) απόφαση στην κλήση σε ακρόαση κατόπιν ελέγχου. (Βλ. Διάγραμμα 10)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10: ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΛΗΣΗ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ, 2008

8.2 Συνεδριάσεις στην έδρα της Αρχής με θεματικό αντικείμενο την κλήση σε ακρόαση παρόχων

Η ΑΔΑΕ συνήλθε σε συνεδρίαση στην έδρα της με θεματικό αντικείμενο την ακρόαση δεκαοκτώ (18) παρόχων όσον αφορά στην παροχή πληροφοριών, στις πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών και στον έλεγχο της παράβασης της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών. Συγκεκριμένα, επτά (7) εταιρείες ή τριάντα εννέα τοις εκατό (39%) παρουσιάστηκαν στην ΑΔΑΕ για ακρόαση αναφορικά με την πολιτική ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, (8) οκτώ εταιρείες ή σαράντα τέσσερα τοις εκατό (44%) για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών και τρεις (3) εταιρείες ή δεκαεπτά τοις εκατό (17%) για την παροχή πληροφοριών. (Βλ. Διάγραμμα 11)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΡΟΑΣΕΩΝ, 2008

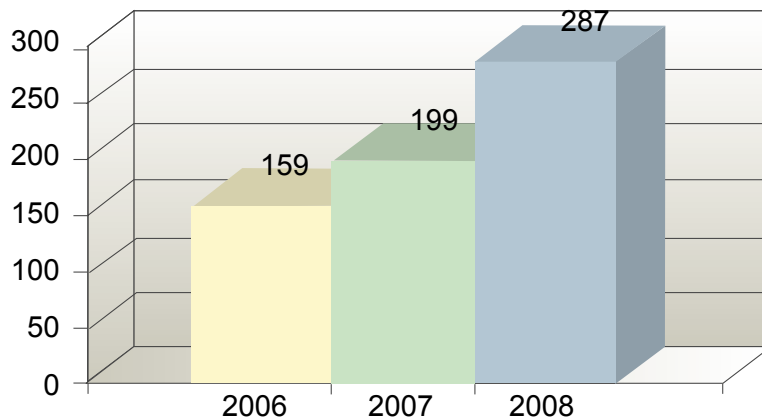

9

Αποφάσεις της ΑΔΑΕ έτους 2008

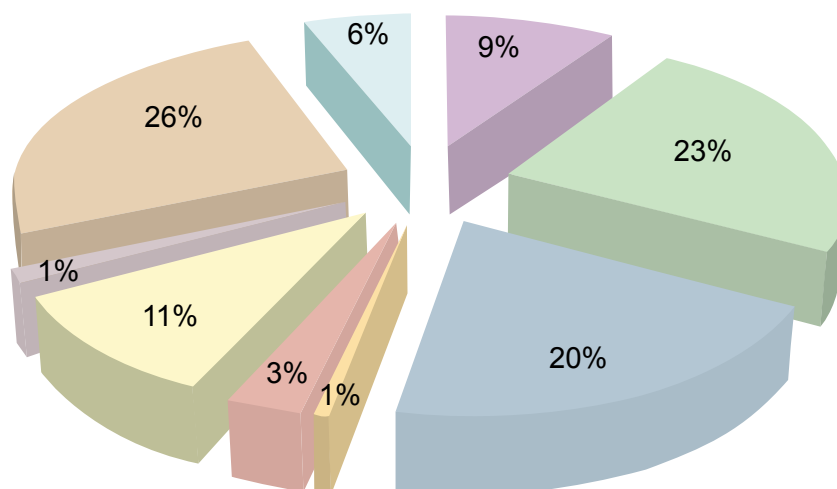
Οι αποφάσεις της ΑΔΑΕ διαχρονικά από το έτος 2006 έως το έτος 2008 απεικονίζονται στο παρακάτω διάγραμμα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12: ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ, 2006-2008

Η ΑΔΑΕ κατά τη διάρκεια του έτους 2008, έλαβε συνολικά διακόσιες ογδόντα επτά (287) αποφάσεις, εκ των οποίων εννέα τοις εκατό (9%) αναφέρονται στη σύσταση τεχνικών επιτροπών για τη διενέργεια ερευνών, είκοσι τρία τοις εκατό (23%) στην έγκριση και μη έγκριση Πολιτικών Ασφάλειας για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Επικοινωνιών, είκοσι τις εκατό (20%) αναφέρονται στη μη υποχρέωση υποβολής Πολιτικών Ασφάλειας για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Επικοινωνιών, ένα τοις εκατό (1%) στις επιβολές κυρώσεων, τρία τοις εκατό (3%) αφορούν στις Ομάδες Εργασιών, έντεκα τοις εκατό (11%) αφορούν στις ακροάσεις, ένα τοις εκατό (1%) σε έρευνες κατόπιν καταγγελιών, είκοσι έξι τοις εκατό (26%) αφορούν σε διοικητικά θέματα και τέλος έξι τοις εκατό (6%) των αποφάσεων αφορούν σε θέματα που εντάσσονται στις υπόλοιπες αρμοδιότητες της Αρχής. (Βλ. Διάγραμμα 13)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΔΑΕ, 2008

- Σύσταση τεχνικής επιτροπής για τη διενέργεια έρευνας
- Έγκριση και μη έγκριση Πολιτικής Ασφάλειας
- Μη υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας
- Επιβολές κυρώσεων
- Ομάδες εργασίας
- Ακροάσεις
- Έρευνα κατόπιν καταγγελίας
- Διοικητικά
- Λοιπά

10

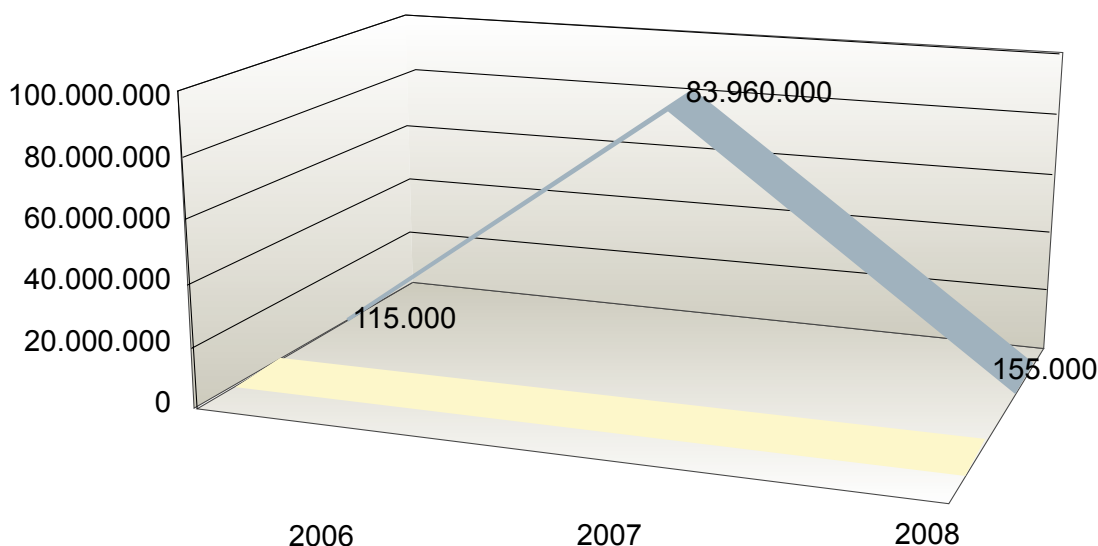
Διοικητικές κυρώσεις

Σε περίπτωση παράβασης της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών ή των όρων και των διαδικασιών άρσης του απορρήτου, η ΑΔΑΕ δύναται, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και ύστερα από προηγούμενη κλήση των ενδιαφερομένων για παροχή εξηγήσεων, να επιβάλει κυρώσεις στο υπαίτιο νομικό ή φυσικό πρόσωπο. Κατά το έτος 2008, η ΑΔΑΕ επέβαλε τις ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις:

- Α)** Με την υπ' αριθμ. 153/2008 απόφαση «Επιβολή κύρωσης εις βάρος της εταιρείας με την επωνυμία Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος ΟΤΕ ΑΕ» για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών, επιβλήθηκε στη συγκεκριμένη εταιρεία η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους εξήντα πέντε χιλιάδων ΕΥΡΩ (€ 65.000).
- Β)** Με την υπ' αριθμ. 154/2008 απόφαση «Επιβολή κύρωσης εις βάρος της εταιρείας με την επωνυμία Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος ΟΤΕ ΑΕ» για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών, επιβλήθηκε στην εταιρεία η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους ενενήντα χιλιάδων ΕΥΡΩ (€ 90.000).
- Γ)** Με την υπ' αριθμ. 17/2009 απόφαση «Κλήση σε ακρόαση της εταιρείας με την επωνυμία «TELEDOM ΑΕΒΕ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΜΑΤΙΚΗΣ» για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών, επιβλήθηκε στην εταιρεία η διοικητική κύρωση της σύστασης.

Τα επιβληθέντα πρόστιμα για τα έτη 2006, 2007 και 2008 παρατίθενται στο διάγραμμα που ακολουθεί (Βλ Διάγραμμα 14).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14: ΕΠΙΒΛΗΘΕΝΤΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ, 2006-2008

Ευρωπαϊκές και διεθνείς δραστηριότητες της ΑΔΑΕ

Η Αρχή παρακολουθεί τις διεθνείς εξελίξεις που σημειώνονται στα ζητήματα της ασφάλειας δικτύων και της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών και συμμετέχει σε δραστηριότητες διεθνών φορέων. Στη διάρκεια του έτους 2008, συνεχίζοντας την προσπάθειά της για ανταλλαγή τεχνογνωσίας, αλλά και τη συμβολή της στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών εξελίξεων στα θέματα που αφορούν στην ασφάλεια των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η Αρχή πήρε μέρος σε συνέδρια, ημερίδες, διεθνείς ομάδες εργασίας και τεχνικές επιτροπές. Παράλληλα, στελέχη της συμμετείχαν σε ομάδες εργασίας που είχαν ως σκοπό τη διάχυση της διεθνούς γνώσης και εμπειρίας στο εσωτερικό της Αρχής με στόχο την αποτελεσματικότερη επιτέλεση του έργου της.

11.1. Διοργάνωση διεθνούς συνάντησης της τεχνικής επιτροπής TC LI του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI), 27-29 Μαΐου 2008, Χανιά, Κρήτη

Η ΑΔΑΕ διοργάνωσε για πρώτη φορά τον Μάιο του 2008 την 18η τακτική συνάντηση της Τεχνικής Επιτροπής TC/LI του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI)¹³, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη συνεχούς ενημέρωσής της σχετικά με τις διεθνείς εξελίξεις σε θέματα ασφάλειας και απορρήτου δικτύων και επικοινωνιών, την ανάγκη για ενεργή συμμετοχή της σε ζητήματα που σχετίζονται με την προστασία των επικοινωνιών και των σχετικών τεχνολογιών ασφάλειας και προστασίας του απορρήτου και την υποχρέωσή της, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και βάσει του Ιδρυτικού της Νόμου (άρθρο 6, Ν. 3115/2003), να συνεργάζεται με άλλες αρχές της Ελλάδας, με τις αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών και με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς.

Στη διεθνή αυτή συνάντηση, που έλαβε χώρα στα Χανιά της Κρήτης, συμμετείχαν 80 περίπου σύνεδροι, εκπρόσωποι παρόχων, κατασκευαστών λογισμικού και ρυθμιστικών αρχών χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI), του Ευρωπαϊκού Οργανισμού που ασχολείται με ζητήματα τυποποίησης και διασφάλισης πληροφοριών και επικοινωνιών. Το ETSI διαθέτει εικοσαετή πείρα σε θέματα ασφάλειας με έμφαση στην τυποποίηση τεχνολογιών που χρησιμοποιούνται από παρόχους τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και εταιρείες παραγωγής τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού.

Οι σύνεδροι στην 18η διεθνή αυτή συνάντηση επεξεργάστηκαν μεταξύ άλλων τεχνικές προδιαγραφές και τεχνικές αναφορές με στόχο την αποτύπωση μέτρων ασφάλειας για τα συστήματα νόμιμης συνακρόασης (Lawful Interception-LI) καθώς και διατήρησης δεδομένων (Data Retention- DR) κατά τη λειτουργία των συστημάτων αυτών στις εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και μέτρα ασφάλειας για τη διακίνηση και μεταφορά της παραγόμενης πληροφορίας μέσω των δικτύων αυτών προς τις αρμόδιες αρχές.

¹³ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 135/2008.

Η ΑΔΑΕ ως επίσημο μέλος του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI) από το 2007, ηγείται της Ομάδας Εργασίας της εν λόγω τεχνικής επιτροπής για την ασφάλεια σε συστήματα νόμιμης συνακρόασης και διατήρησης δεδομένων και συμμετέχει σε όλες τις συναντήσεις εργασίας που διοργανώνει η Τεχνική Επιτροπή για την άρση του απορρήτου (Technical Committee of Lawful Interception – TC LI).

11.2. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε διεθνείς συναντήσεις

Στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν σε συνάντηση εργασίας που διοργάνωσε το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων (ETSI) στη Sophia-Antipolis της Γαλλίας στις 15 και 16 Ιανουαρίου 2008 με θέμα “3rd ETSI Security Workshop: Future Security”¹⁴. Σκοπός της συνάντησης ήταν η ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις των διεθνών προτύπων ασφάλειας, των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τις διάφορες τεχνικές ομάδες του ETSI σχετικά με τομείς ενδιαφέροντος που εμπίπτουν στις δραστηριότητες της Αρχής καθώς και των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τις εργασίες των ευρωπαϊκών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ασφάλειας.

Επίσης, στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν στην τακτική συνάντηση της τεχνικής επιτροπής Άρσης του Απορρήτου (TC LI) του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI) στο Κόμο Ιταλίας¹⁵. Ειδικοί επιστήμονες της ΑΔΑΕ συμμετείχαν ακόμα σε συνάντηση εργασίας από τις 7 έως 10 Ιανουαρίου που διοργάνωσε το Υπουργείο Βιομηχανίας της Ισπανίας¹⁶ με θέμα την υλοποίηση πολιτικής για τα πρωτόκολλα διαχείρισης των αρχείων καταγραφής με σκοπό τη διασφάλιση των συστημάτων άρσης του απορρήτου (LI) και διατήρησης δεδομένων επικοινωνίας (data retention) αλλά και γενικότερα των συστημάτων των παρόχων υπηρεσιών επικοινωνιών. Σκοπός της συνάντησης ήταν η συζήτηση για την ανάγκη υιοθέτησης των προτύπων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI) σχετικά με την άρση του απορρήτου.

Ακόμη, η ΑΔΑΕ συμμετείχε στην τακτική συνάντηση της τεχνικής επιτροπής άρσης του απορρήτου (TC LI) του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Προτυποποίησης Τηλεπικοινωνιών (ETSI) στην Πράγα, Τσεχίας από τις 30 Σεπτεμβρίου έως τις 2 Οκτωβρίου 2008¹⁷ κατά την οποία επικυρώθηκε η Τεχνική Αναφορά του αντικειμένου εργασίας DTR/LI-00044.

¹⁴ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 13/2008.

¹⁵ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 5/2008.

¹⁶ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 12/2008.

¹⁷ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 239/2008.

11.3. Δημιουργία Τεχνικής Αναφοράς (Technical Report) στο πλαίσιο του ETSI

Στο πλαίσιο συμμετοχής στην Ομάδα TC LI Group του Οργανισμού ETSI, η ΑΔΑΕ ηγείται του αντικειμένου εργασίας DTR/LI-00044¹⁸ που έχει ως σκοπό τη διατύπωση μέτρων ασφάλειας α) για τα συστήματα νόμιμης συνακρόασης (Lawful Interception) καθώς και διατήρησης εδομένων (Data Retention) κατά τη λειτουργία των συστημάτων αυτών στις εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών και β) για τη διακίνηση και μεταφορά της παραγόμενης πληροφορίας μέσω των δικτύων αυτών προς τις Αρμόδιες Αρχές. Η Τεχνική Αναφορά έχει τον τίτλο «Πλαίσιο Ασφάλειας σε Περιβάλλον Νόμιμης Συνακρόασης και Διατήρησης Δεδομένων» (Αγγλικός Τίτλος: Lawful Interception (LI); Security framework in Lawful Interception and Retained Data environment). Το κείμενο της Τεχνικής Αναφοράς ολοκληρώθηκε στην επίσημη συνάντηση του TC LI Group στην Πράγα, ψηφίστηκε και επικυρώθηκε από όλα τα μέλη της Ομάδας ETSI TC LI Group ως κατάλληλο για δημοσίευση.

Τα σημαντικότερα μέρη της αναφοράς είναι:

- Η αποτύπωση της προτεινόμενης αρχιτεκτονικής δικτύου ασφάλειας περιβάλλοντος που περιλαμβάνει το δίκτυο παρόχου και ενσωματώνει τις υπηρεσίες Νόμιμης Συνακρόασης, Διατήρησης Δεδομένων και ασφαλούς καταγραφής και διατήρησης πληροφορίας (Secure Logging).
- Κατηγοριοποίηση και αποτύπωση όλων των προς διασφάλιση στοιχείων (πληροφορία, εφαρμογές, συστήματα, άλλες λειτουργικές και δικτυακές οντότητες)-Inventory of assets.
- Λίστα με απειλές (Threat List).
- Λίστα με σενάρια επίθεσης.
- Αποτύπωση των απαιτήσεων ασφάλειας με ιδιαίτερη έμφαση σε τεχνικές ασφαλούς καταγραφής (Secure Logging) και ασφαλούς καταστροφής της πληροφορίας (Secure Information Destruction).
- Επίσης, τέσσερα παραρτήματα (annexes) τα οποία προτείνουν εξειδικευμένες τεχνικές λύσεις για την υλοποίηση πολιτικής ασφαλούς καταγραφής της πληροφορίας (Secure Logging Policy) και την υλοποίηση διαδικασιών ασφαλούς ανάκτησης διατηρημένων δεδομένων.

Στόχος της παραπάνω εργασίας είναι η αναβάθμιση του περιεχομένου της Τεχνικής Οδηγίας με τη διατύπωση αναλυτικότερων απαιτήσεων για τις διαδικασίες ελέγχου (audits), καθώς και η αναβάθμιση του ρόλου των Ρυθμιστικών Αρχών (Regulatory Authorities). Επιπλέον, απώτερος στόχος είναι να χρησιμεύσει η Τεχνική Αναφορά ως βάση για τη δημιουργία Τεχνικής Προδιαγραφής (Technical Specification-TS) με αντίστοιχο περιεχόμενο.

¹⁸ DTR/LI-00044, TR 102 661, Version 1.1.1. Δημοσίευση στις 25.11.2008.

11.4. Συνάντηση με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA)

Στελέχη της ΑΔΑΕ επισκέφθηκαν τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (European Network and Information Security Agency - ENISA), στην έδρα του, στο Ηράκλειο Κρήτης. Ο ENISA λειτουργεί ως κέντρο εμπειρογνομοσύνης για θέματα ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αξίζει να σημειωθεί ότι στα τρία χρόνια λειτουργίας του Οργανισμού στην Κρήτη, η ΑΔΑΕ ήταν η πρώτη ελληνική Αρχή που ανταποκρίθηκε στην πρόσκλησή του ENISA για συνάντηση στην έδρα του, προκειμένου να ξεκινήσει μια συνεργασία σε θέματα τα οποία σχετίζονται με την προστασία των επικοινωνιών, των τεχνολογιών ασφάλειας, καθώς και σε θέματα τα οποία αφορούν στις εξελίξεις στον τομέα της ασφάλειας και απορρήτου δικτύων και επικοινωνιών.

Σε συνέχεια της συνεργασίας της Αρχής με τον φορέα, δόθηκε η ευκαιρία να συμμετάσχει η ΑΔΑΕ στο Συνέδριο που διοργάνωσε ο ENISA στις Βρυξέλες με θέμα "Improving Resilience of Public Communication Networks and Services" στις 6 έως 8 Μαρτίου 2008¹⁹. Επιπλέον, εκπρόσωπος του ENISA συμμετείχε ως προσκεκλημένος εισηγητής και στην ημερίδα που διοργάνωσε η Αρχή στο Ηράκλειο.

11.5. Συμμετοχή στην Ομάδα Independent Regulators Group

Η ΑΔΑΕ ξεκίνησε μια σημαντική συνεργασία και θα συμμετέχει εφεξής στην ομάδα IRG Informal Working Group on Network and Information Security του διεθνούς δικτύου Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών, Independent Regulators Group (IRG). Η πρώτη συνάντηση, στην οποία συμμετείχε η Αρχή, έγινε στην Αθήνα στις 4 και 5 Δεκεμβρίου 2008. Στην παραπάνω Ομάδα, η οποία υφίσταται από το 2002, συμμετέχουν 17 χώρες της Ευρώπης με στόχο να ανταλλάξουν εμπειρίες με τους εταίρους τους, να επωφεληθούν από τις βέλτιστες πρακτικές, να συγκρίνουν τις πολιτικές και τις νομοθετικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται και τον έλεγχο εφαρμογής τους ανά την Ευρώπη και να εξετάσουν τις τεχνολογικές εξελίξεις και την επίδρασή τους σε θέματα ασφάλειας.

Η ΑΔΑΕ παρουσίασε στους συνέδρους το έργο και τις λειτουργίες της και επισήμανε τους προβληματισμούς της σε σχέση με την ασφάλεια των δικτύων και πληροφοριακών συστημάτων. Η δυνατότητα συστηματικής επαφής και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των εκπροσώπων των Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών αναμένεται να αποτελέσει γόνιμη πηγή πληροφόρησης για τα τεκταινόμενα στην Ευρώπη, να δώσει την ευκαιρία για αποτελεσματικές διμερείς συνεργασίες και να ενδυναμώσει το ρόλο της ΑΔΑΕ στην κοινότητα των Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών της Ευρώπης.

¹⁹ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 32/2008.

11.6. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε Φόρα

11.6.1. European Security and Research Innovation Forum

Η ΑΔΑΕ έλαβε μέρος στην τακτική συνάντηση της Επιτροπής European Security Research and Innovation Forum (ESRIF) υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής/ Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Ασφάλειας (European Commission/DG Justice Freedom and Security). Σημειώνεται ότι στην Επιτροπή αυτή συμμετέχουν, μετά από πρόσκληση, 70 μέλη από τις χώρες της ΕΕ τα οποία εκπροσωπούν δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα ασφάλειας. Η συνάντηση της επιτροπής European Security Research and Innovation Forum (ESRIF), στην οποία συμμετείχε η ΑΔΑΕ, έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες στις 27 Φεβρουαρίου 2008²⁰ με στόχο την ανάπτυξη της καινοτομίας στον τομέα της Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών.

11.6.2. Global Forum

Τα τελευταία δεκαεπτά χρόνια που δραστηριοποιείται το Global Forum στον χώρο της τεχνολογίας, πληροφορικής και επικοινωνιών, έχει συμβάλει καταλυτικά στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας και στην εφαρμογή καινοτόμων ιδεών που ενισχύουν την ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Το Global Forum 2008: Shaping the future που διοργανώθηκε στην Αθήνα στις 21 και 22 Οκτωβρίου 2008, συγκέντρωσε πολλές συμμετοχές εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κυβερνητικών εκπροσώπων, ακαδημαϊκών και διακεκριμένων ερευνητικών εταίρων. Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στο Συνέδριο με στελέχη της και με εισηγητή ένα Μέλος της Ολομέλειάς της. Η παρουσίαση της Αρχής είχε θέμα την Εθνική Στρατηγική για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών (Towards a national strategy for information and communication security and privacy).

11.7. Διεθνή συνέδρια

Η ΑΔΑΕ έλαβε μέρος στο διεθνές συνέδριο "ISS World Europe: Intelligence Support Systems for Legal Interception, Electronic Investigation and Intelligence Gathering", το οποίο πραγματοποιήθηκε από την 1 έως τις 3 Οκτωβρίου 2008 στην Πράγα. Στο συνέδριο συμμετείχαν εκπρόσωποι 200 περίπου οργανισμών (Κυβερνητικοί φορείς, ανεξάρτητες αρχές, τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι και προμηθευτές εξειδικευμένων συστημάτων ασφάλειας) από 50 χώρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο διεθνές αυτό συνέδριο στέλεχος της Αρχής παρουσίασε την Τεχνική Αναφορά DTR/LI-00044, TR 102 661, Version 1.1.1, έργο της τεχνικής επιτροπής για την ασφάλεια σε συστήματα Νόμιμης Συνακρόασης και Διατήρησης Δεδομένων (Lawful Interception and Data Retention) του ETSI.

²⁰ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 44/2008.

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στο 4ο Περιφερειακό Συνέδριο με τίτλο "Telecommunications Networks & Systems Security" του Ινστιτούτου Μελετών Ερευνών Τηλεπικοινωνιών και Πληροφορικής Χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης (INA) στις 6 και 7 Νοεμβρίου του 2008 στη Θεσσαλονίκη, που είχε ως στόχο να συμβάλει σε κρίσιμα θέματα που αφορούν στην ασφάλεια πληροφοριακών συστημάτων δικτύων και ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Μέλος της Αρχής παρουσίασε το θέμα «Securing communication privacy in Greece» στην ενότητα που αφορούσε στη διαχείριση κινδύνων που σχετίζονται με τις ηλεκτρονικές απειλές.

Επίσης, η Αρχή συμμετείχε με στελέχη της αλλά και εκπροσωπήθηκε από ένα Μέλος της στο ετήσιο συνέδριο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, 10ο Greek ICT Forum, που διοργανώθηκε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και άλλων πέντε Υπουργείων από τις 30 Σεπτεμβρίου έως την 1 Οκτωβρίου 2008 στην Αθήνα. Το θέμα της ομιλίας του Μέλους της Αρχής ήταν «Προς μια εθνική στρατηγική για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών» και εντάχθηκε στην ενότητα «Ψηφιακές επικοινωνίες: Προστασία τηλεπικοινωνιακών υποδομών και δικτύων» της θεματικής για την Ασφάλεια (ICT Security). Οι προσκεκλημένοι ομιλητές παρουσίασαν, παράλληλα με την τεχνολογική και επιχειρησιακή διάσταση της Ψηφιακής Ασφάλειας, την καίρια σημασία των παραγόντων «Δίκαιο» και «Νομοθεσία» σε έναν χώρο όπου οι εξελίξεις είναι ραγδαίες.

12

Εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από την ΑΔΑΕ το 2008

Η ΑΔΑΕ κατά τη διάρκεια του έτους 2008, διοργάνωσε τέσσερις ημερίδες με σκοπό την ενημέρωση των φορέων, των παρόχων και των δευτεροβάθμιων οργάνων εκπροσώπησης στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Εξυπηρέτησης Πολιτών και Παρόχων της ΑΔΑΕ. Σε κάθε ημερίδα συμπεριλαμβανόταν και μια ενότητα για την ενημέρωση χρηστών και συνδρομητών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σχετικά με τα μέτρα αυτοπροστασίας που θα πρέπει να λαμβάνουν. Στις ημερίδες συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, Ευρωπαϊκοί φορείς, εκπρόσωποι της Πολιτείας και της ακαδημαϊκής κοινότητας, στελέχη της τηλεπικοινωνιακής αγοράς και θεσμικοί φορείς της τηλεπικοινωνιακής αγοράς.

Οι ημερίδες πραγματοποιήθηκαν στις πόλεις Θεσσαλονίκη, Κέρκυρα, Πάτρα και Ηράκλειο Κρήτης, σε συνεργασία με τα τοπικά Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και με την υποστήριξη των τοπικών φορέων (Νομαρχίες, Δήμοι, κλπ). Η διοργάνωση των ημερίδων έδωσε την ευκαιρία στους πολίτες να γνωρίσουν το έργο και τη λειτουργία της Αρχής, είτε παρακολουθώντας τις εκδηλώσεις, είτε

μέσα από την εκτεταμένη κάλυψη του θέματος από τα τοπικά κυρίως Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Παράλληλα, η διοργάνωση των ημερίδων προώθησε την ανάπτυξη σχέσεων της Αρχής με ακαδημαϊκά ιδρύματα ανά την Ελλάδα και με εκπροσώπους φορέων των τοπικών κοινωνιών όπου έλαβαν χώρα οι εκδηλώσεις.

12.1. Ημερίδα ΑΔΑΕ στη Θεσσαλονίκη

Η πρώτη ημερίδα της Αρχής διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη, σε συνεργασία με τον Τομέα Τηλεπικοινωνιών του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το οποίο και την φιλοξένησε. Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στις 11 Απριλίου 2008, συγκεντρώνοντας το ενδιαφέρον τόσο των πολιτών της Θεσσαλονίκης όσο και των τοπικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Το θέμα της ημερίδας ήταν «Προστασία Απορρήτου των Επικοινωνιών και Αυτοπροστασία Χρηστών και Συνδρομητών».²¹ Παρουσιάστηκαν οι τεχνολογικές εξελίξεις στην ασφάλεια των επικοινωνιών, το νέο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της Αρχής καθώς και θέματα αυτοπροστασίας στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Έμφαση δόθηκε και στη διαδραστική διάσταση της διοργάνωσης ώστε οι συμμετέχοντες να έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν με στελέχη της Αρχής για ειδικότερα θέματα ασφάλειας και προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών τους.

12.2. Ημερίδα ΑΔΑΕ στην Κέρκυρα

Εφαρμόζοντας το ίδιο επιτυχημένο μοντέλο για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων ανά την Ελλάδα, η ΑΔΑΕ συνεργάστηκε με το Τμήμα Πληροφορικής του Ιονίου Πανεπιστημίου για τη συνδιοργάνωση της 2ης Διημερίδας του Τμήματος Πληροφορικής στις 5 και 6 Ιουνίου 2008 στην Ιόνια Ακαδημία της Κέρκυρας²². Στόχος της ημερίδας ήταν να παρουσιάσει τις τεχνολογικές εξελίξεις σε θέματα πληροφορικής και επικοινωνιών, καθώς και να ενημερώσει τους χρήστες και συνδρομητές σχετικά με τα προληπτικά μέτρα αυτοπροστασίας στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Η δεύτερη ημέρα της διοργάνωσης περιελάμβανε τη θεματική της ΑΔΑΕ σχετικά με τους Ελεγκτικούς Μηχανισμούς και τα Μέτρα Αυτοπροστασίας.

12.3. Ημερίδα ΑΔΑΕ στην Πάτρα

Για τη διοργάνωση της ημερίδας στην Πάτρα, η ΑΔΑΕ συνεργάστηκε με το Πανεπιστήμιο Πατρών, τη Νομαρχία Αχαΐας και το Δήμο Πατρέων. Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στις 13 Οκτωβρίου 2008, με θέμα: «Ασφάλεια ηλεκτρονικών δικτύων και υπολογιστικών συστημάτων και αυτοπροστασία».²³ Προκειμένου να ενημερωθούν οι πολίτες της Πάτρας για την ημερίδα, δημι-

²¹ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 67/2008.

²² Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ.147/2008.

²³ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ.247/2008.

ουργήθηκε ειδικό ραδιοφωνικό μήνυμα και διοργανώθηκε συνέντευξη Τύπου, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Δημαρχείο της πόλης. Μέσα από την εκτενή δημοσιότητα που προέκυψε, οι πολίτες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν τόσο για τις λειτουργίες της Αρχής και το νέο ΟΠΣ όσο και για πρακτικά θέματα σχετικά με την προστασία της επικοινωνίας μέσω διαδικτύου, σταθερού και κινητού τηλεφώνου.

12.4. Ημερίδα ΑΔΑΕ στο Ηράκλειο Κρήτης

Η τέταρτη ημερίδα της Αρχής για το 2008 διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κρήτης και το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, στο Ηράκλειο Κρήτης, την 1η Δεκεμβρίου 2008, με θέμα: «Αυτοπροστασία Χρηστών και Συνδρομητών και Ασφάλεια ηλεκτρονικών δικτύων και υπολογιστικών συστημάτων»²⁴.

Στην ημερίδα συμμετείχε ομιλητής από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών ENISA, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα «Πώς απειλείται η ιδιωτικότητά μας από τις νέες τεχνολογίες». Σημαντική για την επιτυχία της εκδήλωσης ήταν και η υποστήριξη του Δήμου Ηρακλείου και της Νομαρχίας Ηρακλείου. Εκπρόσωποι δήμων της περιοχής, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κρατικών φορέων και οργανισμών καθώς και πολίτες που παρακολούθησαν την ημερίδα χαιρέτησαν την πρωτοβουλία της ΑΔΑΕ και, όπως σημείωσαν στη σχετική φόρμα αξιολόγησης, επιζητούν τη συνέχιση του έργου της Αρχής για την ενημέρωση του κοινού.

13

Πρωτοβουλίες για την ενημέρωση του κοινού αναφορικά με τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ, στοχεύοντας στην άμεση και αποτελεσματική ενημέρωση των πολιτών αναφορικά με τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, πέρα από τη διοργάνωση ημερίδων και την ανάρτηση του σχετικού υλικού στην ιστοσελίδα της, ανέλαβε την πρωτοβουλία να εκδώσει ενημερωτικό έντυπο με θέμα «Προστασία του Απορρήτου των Επικοινωνιών». Το έντυπο αποτέλεσε μέρος του υλικού που διανεμήθηκε από την Αρχή στις ημερίδες που πραγματοποίησε και αποσκοπεί στην ενημέρωση του κοινού τόσο για το έργο και την λειτουργία της ΑΔΑΕ όσο και για θέματα αυτοπροστασίας χρηστών και συνδρομητών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Το σκεπτικό της πρωτοβουλίας αυτής, όπως αναφέρεται και στο έντυπο που εμπεριέχεται στο παράρτημα της παρούσας Έκθεσης, είναι ότι η πλήρης επίγνωση των κινδύνων και των διαθέσιμων μέσων ασφαλείας σε προσωπικό επίπεδο αποτελεί την πρώτη γραμμή άμυνας για την ασφάλεια συστημάτων, πληροφοριών και δικτύων. Είναι λοιπόν απαραίτητο, τα μέτρα που λαμβάνει η Πολιτεία και οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών επικοινωνιών να συμπληρώνονται από την εφαρμογή κανόνων από τους ίδιους τους χρήστες για την δική τους πρωτίστως προστασία.

²⁴ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 257/2008.

14

Εκπαίδευση προσωπικού

14.1. Οργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για την εκπαίδευση του προσωπικού της ΑΔΑΕ στη χρήση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος

Η ΑΔΑΕ έδωσε προτεραιότητα στην εκπαίδευση του προσωπικού της στη χρήση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος, το οποίο θα λειτουργήσει το 2009. Οργανώθηκαν εκπαιδευτικά σεμινάρια και συντάχθηκε πρόγραμμα εκπαίδευσης, που περιλάμβανε διδακτικό υλικό και κατάλληλες πρακτικές για το προσωπικό της υπηρεσίας.

14.2. Εκπαίδευση του προσωπικού της ΑΔΑΕ στο ISO 27001:2005

Στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν σεμινάρια «Επικεφαλής Επιθεωρητών Συστημάτων Διαχείρισης Ασφάλειας Πληροφοριών ISO 27001:2005». Τα σεμινάρια είχαν στόχο να καταρτίσουν τα στελέχη της Αρχής στις σύγχρονες μεθοδολογίες επιθεώρησης συστημάτων διαχείρισης ασφάλειας, έτσι ώστε να μπορούν να συμμετέχουν στη διεξαγωγή ελέγχων σε παρόχους τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

14.3. Συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα

Υπάλληλοι της ΑΔΑΕ συμμετείχαν σε σεμινάρια του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης που αφορούν στο εσωτερικό πληροφοριακό δίκτυο της ΑΔΑΕ.

15

Συγκρότηση ομάδων εργασιών

Η ΑΔΑΕ, βάσει του Νόμου 3115/2003 (άρθρο 6 παρ.3), μπορεί με απόφασή της να συγκροτεί μόνιμες και έκτακτες επιτροπές και ομάδες εργασίας για την εξέταση και έρευνα θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με θέματα της αρμοδιότητάς της. Σ' αυτές μπορούν να συμμετέχουν και πρόσωπα που δεν αποτελούν μέλη της ΑΔΑΕ. Το έργο των επιτροπών/ομάδων εργασίας συντονίζεται από μέλη της ΑΔΑΕ. Οι εισηγήσεις και οι γνωμοδοτήσεις τους υποβάλλονται στα αρμόδια όργανα της Αρχής που αποφασίζουν για τυχόν δημοσιοποίηση των πορισμάτων.

Η ΑΔΑΕ κατά τη διάρκεια του έτους 2008, συγκρότησε τις παρακάτω ομάδες εργασίας με σκοπό την εξέταση θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος.

15.1. Ομάδα Εργασίας με σκοπό την έκδοση κανονισμού και τεχνικής οδηγίας για τη λειτουργία και τον έλεγχο του συστήματος νομίμων συνακροάσεων (LI).

Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες της Ομάδας Εργασίας. Η Ομάδα προέβη στην καταγραφή των μέτρων για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη λειτουργία, διαχείριση και χρήση του συστήματος άρσης απορρήτου των επικοινωνιών σε πραγματικό χρόνο, από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τις αρμόδιες αρχές.

Εντός του 2009, το πόρισμα της Ομάδας θα γνωστοποιηθεί στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τις Αρμόδιες Αρχές υπό τη μορφή σύστασης αναφορικά με τα μέτρα που θα πρέπει να τηρούνται κατά τη λειτουργία του συστήματος άρσης απορρήτου σε πραγματικό χρόνο.

15.2. Ομάδα Εργασίας για την αναθεώρηση των κανονισμών της ΑΔΑΕ για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών (αποφάσεις υπ' αριθμ. 632Α, 633Α, 634Α).

Με απόφαση της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ²⁵ συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας με σκοπό την αναθεώρηση των υπάρχόντων κανονισμών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών (αποφάσεις 629Α, 630Α και 631Α). Στόχος της αναθεώρησης είναι η εναρμόνιση με το νέο νομοθετικό πλαίσιο, καθώς και η επικαιροποίησή τους λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία των διεξαχθέντων ελέγχων και τις τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.

Η ολοκλήρωση του έργου της ομάδας εργασίας αναμένεται εντός του έτους 2009.

15.3. Ομάδα Εργασίας για την αναθεώρηση των κανονισμών της ΑΔΑΕ για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών (αποφάσεις υπ' αριθμ. 632Α, 633Α, 634Α).

Η ΑΔΑΕ συγκρότησε Ομάδα Εργασίας²⁶ για την αναθεώρηση των κανονισμών της ΑΔΑΕ για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών (αποφάσεις υπ' αριθμ. 632Α, 633Α, 634Α) με στόχο την αναθεώρηση των ως άνω κανονισμών προκειμένου να εναρμονιστούν με το νέο νομοθετικό πλαίσιο και να εμπλουτιστούν λαμβάνοντας υπόψη την έως σήμερα εμπειρία των στελεχών που έχει αποκομισθεί από τους ελέγχους, καθώς και τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Η ολοκλήρωση του έργου της Ομάδας αναμένεται εντός του έτους 2009.

²⁵ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 277/2008, ΦΕΚ ΥΟΔΔ/510/10.12.08.

²⁶ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 276/2008, ΦΕΚ ΥΟΔΔ/510/10.12.2008.

15.4. Ομάδα Εργασίας με σκοπό την ανάλυση διεθνών πρακτικών για τη χρήση ενισχυμένων υποδομών ασφάλειας και μεθοδολογιών διαχείρισης κινδύνου για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών σε κρίσιμες υποδομές.

Η ΑΔΑΕ κατά τη συνεδρίαση της 30 Ιανουαρίου 2007, αποφάσισε²⁷ τη σύσταση Ομάδας Εργασίας με σκοπό την ανάλυση διεθνών πρακτικών για τη χρήση ενισχυμένων υποδομών ασφάλειας και μεθοδολογιών διαχείρισης κινδύνου για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών σε κρίσιμες υποδομές.

Η Ομάδα θα ολοκληρώσει το έργο της στις αρχές του έτους 2009.

15.5. Ομάδα Εργασίας με σκοπό την συλλογή και ανάλυση στατιστικών στοιχείων, μέσω εργαλείων ανάλυσης συμπεριφοράς, και τον προγραμματισμό πληρότητας πληροφοριακών συστημάτων με σκοπό την αξιολόγηση και τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους.

Η ΑΔΑΕ συγκρότησε Ομάδα Εργασίας²⁸ με σκοπό τη συλλογή και ανάλυση στατιστικών στοιχείων, μέσω εργαλείων ανάλυσης συμπεριφοράς, και τον προγραμματισμό πληρότητας πληροφοριακών συστημάτων με στόχο την αξιολόγηση και τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους και ειδικότερα:

- α. Την εφαρμογή εργαλείων παρακολούθησης συμπεριφοράς και προγραμματισμού πληρότητας πληροφοριακών συστημάτων.
- β. Την ανάλυση στατιστικών στοιχείων με χρήση ψηφιακών εργαλείων απόδοσης συστημάτων, κατηγοριοποίηση και αξιολόγηση συστημάτων.
- γ. Την εξαγωγή συμπερασμάτων και προτάσεων για βελτίωση της απόδοσης των συστημάτων.

Η Ομάδα ολοκλήρωσε το έργο της.

15.6. Ομάδα Εργασίας με σκοπό την εξέλιξη τεχνικών εφαρμογής εξειδικευμένου λογισμικού εύρεσης και ανάλυσης ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων που αφορούν στη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Η ΑΔΑΕ κατά τη διάρκεια του έτους 2008, συγκρότησε Ομάδα Εργασίας²⁹ με σκοπό τη μελέτη τεχνικών εφαρμογής εξειδικευμένου λογισμικού εύρεσης και ανάλυσης ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων που αφορούν στη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Η Ομάδα ασχολήθηκε ειδικότερα με τη συγκέντρωση ψηφιακών στοιχείων από συστήματα που περιέχουν δεδομένα θέσης και κίνησης των επικοινωνιών. Επίσης, ασχολήθηκε με την προσαρμογή του εξειδικευμένου λογισμικού εύρεσης και ανάλυσης ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων

²⁷ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 27/2008, ΦΕΚ ΥΟΔΔ/70/20.2.2008.

²⁸ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 28/2008, ΦΕΚ ΥΟΔΔ/70/20.2.2008.

²⁹ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 56/2008.

στη μορφοποίηση των συλλεχθέντων δεδομένων. Η Ομάδα Εργασίας ασχολήθηκε ακόμα με την ανάπτυξη και εξέλιξη νέων τεχνικών εύρεσης και ανάλυσης ψηφιακών στοιχείων που αφορούν στο απορρήτο των επικοινωνιών. Τέλος, ασχολήθηκε με προτάσεις για την εφαρμογή των νέων τεχνικών σε πληροφοριακά επικοινωνιακά συστήματα που διατηρούν δεδομένα θέσης και κίνησης με σκοπό τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Η Ομάδα ολοκλήρωσε το έργο της .

15.7. Ομάδα Εργασίας με σκοπό τη μελέτη των μηχανισμών διασύνδεσης των λειτουργικών δομών των υποσυστημάτων της διαδικτυακής πύλης εξυπηρέτησης πολιτών και τηλεπικοινωνιακών παρόχων με το εσωτερικό δίκτυο και τα πληροφοριακά συστήματα της ΑΔΑΕ.

Η ΑΔΑΕ κατά τη διάρκεια του έτους 2008 συγκρότησε Ομάδα Εργασίας³⁰ ειδικού ενδιαφέροντος με σκοπό τη μελέτη των μηχανισμών διασύνδεσης των λειτουργικών δομών των υποσυστημάτων της διαδικτυακής πύλης εξυπηρέτησης πολιτών και τηλεπικοινωνιακών παρόχων της ΑΔΑΕ με το εσωτερικό δίκτυο και τα πληροφοριακά συστήματα, ώστε να επιτυγχάνεται η παροχή ολοκληρωμένων ψηφιακών υπηρεσιών στους πολίτες και τους παρόχους για θέματα διασφάλισης απορρήτου επικοινωνιών. Ειδικότερα, η ομάδα εργασίας ασχολείται με:

- α. Ανάλυση της αρχιτεκτονικής των δύο δικτύων και των δυνατοτήτων διασύνδεσης των εμπειροχόμενων υποσυστημάτων.
- β. Ορισμό των σημείων διασύνδεσης και ανάπτυξη των μεθόδων και της μορφοποίησης της επικοινωνίας μεταξύ των δύο δικτύων.
- γ. Έλεγχο μεθόδων και μορφοποίησης σημείων διασύνδεσης μεταξύ των λειτουργικών δομών των υποσυστημάτων των δύο δικτύων, μέσω εναλλακτικών δοκιμών επικοινωνίας.
- δ. Συμπεράσματα και προτάσεις για τη ολοκλήρωση των παρεχομένων ψηφιακών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τους παρόχους τηλεπικοινωνιών για θέματα διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών.

Οι εργασίες της Ομάδας ολοκληρώθηκαν.

15.8. Ομάδα Εργασίας για τη μελέτη και ανάλυση των διαδικασιών καθώς και των τεχνικών και οργανωτικών εγγυήσεων για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και τη διασφάλιση του, στο πλαίσιο του ΠΔ 47/2005.

Η ΑΔΑΕ κατά τη διάρκεια του έτους 2008 συγκρότησε Ομάδα Εργασίας³¹ με σκοπό να μελετήσει τις διαδικασίες, καθώς και τις τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών. Επίσης, στόχος της Ομάδας είναι να διαμορφώσει προτάσεις για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των διαδικασιών για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη

³⁰ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 57/2008, ΦΕΚ ΥΟΔΔ 162/ 14.4.2008.

³¹ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 293/2008.

διασφάλιση του στο πλαίσιο του. ΠΔ 47/2005, επισημαίνοντας τις ενδεικνυόμενες τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις του ως άνω ΠΔ με βάση την αποκτηθείσα εμπειρία και τα νέα δεδομένα που προέκυψαν από τη λειτουργία των συστημάτων άρσης του απορρήτου.

Η Ομάδα θα ολοκληρώσει το έργο της εντός του έτους 2009.

15.9. Ομάδα Εργασίας με σκοπό την προετοιμασία δράσεων για την ενίσχυση της ΑΔΑΕ ενόψει του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ-Δ'ΚΠΣ).

Η ΑΔΑΕ συγκρότησε Ομάδα Εργασίας³² προκειμένου να δρομολογήσει δράσεις στο πλαίσιο του Δ' ΚΠΣ με στόχο τη λειτουργική και τεχνολογική ενίσχυσή της. Το αντικείμενο της Ομάδας είναι θέμα που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και κρίνεται ότι θα συμβάλει στη διασφάλιση του απορρήτου σε κρίσιμες υποδομές.

Η σύσταση της Ομάδας Εργασίας έγινε με σκοπό την προετοιμασία της ΑΔΑΕ ενόψει του Δ' ΚΠΣ ή Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) και ειδικότερα:

- α)** τη μελέτη των αξόνων που έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ,
- β)** τη μελέτη των διαχειριστικών αλλαγών που θα έχουν εγκριθεί στα πλαίσια του ΕΣΠΑ και που διαφοροποιούν τους κανόνες διαχείρισης των χρηματοδοτούμενων έργων σε σχέση με το Γ' ΚΠΣ,
- γ)** τη συνεργασία με τις αντίστοιχες διαχειριστικές αρχές και ειδικά με την ειδική υπηρεσία διαχείρισης του Υπουργείου Οικονομικών,
- δ)** την προετοιμασία των αντίστοιχων Σχεδίων Τεχνικών Δελτίων, Μελετών Ωρίμανσης και Διακηρύξεων.

Η Ομάδα θα ολοκληρώσει το έργο της εντός του έτους 2009.

15.10. Ομάδα Εργασίας με σκοπό την τροποποίηση του κανονισμού οικονομικής διαχείρισης της ΑΔΑΕ.

Η ΑΔΑΕ συγκρότησε Ομάδα Εργασίας³³ με σκοπό την τροποποίηση του Κανονισμού Οικονομικής Διαχείρισης της Αρχής. Η συγκρότηση της συγκεκριμένης Ομάδας βασίστηκε στην ανάγκη τροποποίησης του σχετικού Κανονισμού της Αρχής που έχει προκύψει από τη μέχρι σήμερα εφαρμογή του.

Η Ομάδα θα ολοκληρώσει το έργο της εντός του έτους 2009.

³² Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 45/2008.

³³ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 294/2008.

15.11. Ομάδα Εργασίας για την αναθεώρηση του ΠΔ 40/2005.

Η ΑΔΑΕ συγκρότησε Ομάδα Εργασίας³⁴, με αντικείμενο την αναθεώρηση του ΠΔ 40/2005 (Εσωτερική διάρθρωση της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών) και συγκεκριμένα των σχετικών διατάξεων για τη στελέχωση των οργανικών της μονάδων, καθώς και των διατάξεων εκείνων που πρέπει να αναθεωρηθούν ύστερα από τα πέντε (5) έτη λειτουργίας της. Το αντικείμενο της Ομάδας είναι μείζονος σημασίας, καθότι, με βάση τις ισχύουσες διατάξεις, η Αρχή αδυνατεί να στελεχώσει επαρκώς τις οργανικές της μονάδες, να συστήσει τα προβλεπόμενα εκ του ιδρυτικού της νόμου υπηρεσιακά όργανα και να ανταποκριθεί με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο στην αποστολή της.

16

Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα εξυπηρέτησης πολιτών και παρόχων

Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) της ΑΔΑΕ, έχει ως στόχο να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη λειτουργία της Αρχής και στην ποιότητα των παρεχόμενων από αυτήν υπηρεσιών. Μεταξύ των ωφελομένων από την εφαρμογή του ΟΠΣ συγκαταλέγονται οι πολίτες, οι οποίοι θα εξυπηρετηθούν μέσω καλύτερων υπηρεσιών από την Αρχή, ενώ θα αυξηθεί το συνολικό αίσθημα ασφάλειας. Επίσης, οι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών θα διεκπεραιώνουν τις υποχρεώσεις τους απέναντι στην Αρχή ταχύτερα και με μεγαλύτερη αξιοπιστία.

Το «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Εξυπηρέτησης Πολιτών και Παρόχων», χρηματοδοτήθηκε κατά εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και κατά είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) από το ελληνικό δημόσιο και εντάσσεται στο Μέτρο 2.2 «Ηλεκτρονική κυβέρνηση για την εξυπηρέτηση του πολίτη» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Το έργο βασίζεται στις κατευθύνσεις του Σχεδίου Δράσης e-Europe (ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών, ηλεκτρονικό κράτος, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονικό εμπόριο) και αποσκοπεί στην ανάπτυξη των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, σε έναν τομέα καθοριστικής σημασίας για την ασφάλεια των δικτύων και των επικοινωνιών. Επίσης, ανταποκρίνεται στο σχέδιο δράσης e-Government με online παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες και τους παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

³⁴ Απόφαση ΑΔΑΕ υπ' αριθμ. 296/2008 (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 22/26.01.2009).

Το ΟΠΣ υποστηρίζει και τις παρακάτω λειτουργίες:

- **Έκδοση κανονιστικών αποφάσεων από την ΑΔΑΕ που θέτει στους παρόχους απαιτήσεις ασφαλείας με σκοπό τη διασφάλιση του απορρήτου.**

Η Αρχή συντάσσει και εκδίδει κανονισμούς που καθορίζουν τις απαιτήσεις ασφαλείας των παρόχων με σκοπό τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών. Οι πάροχοι έχουν την υποχρέωση να συντάσσουν και να εφαρμόζουν Πολιτική Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, η οποία ελέγχεται από την ΑΔΑΕ με βάση τους σχετικούς κανονισμούς. Η ανταπόκρισή τους σε αυτές τις απαιτήσεις ελέγχεται από την Αρχή με τακτικούς ελέγχους (επιτόπιος τεχνικός έλεγχος) στις εγκαταστάσεις και τα αρχεία τους.

- **Έλεγχο των παρόχων για τήρηση του απορρήτου επικοινωνιών και συμμόρφωση προς τους κανονισμούς.**

Η λειτουργία αυτή αφορά στην υποστήριξη των ελέγχων που διενεργεί η ΑΔΑΕ για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

- **Έλεγχο της διαδικασίας άρσης του απορρήτου.**

Η ΑΔΑΕ είναι υπεύθυνη για την σωστή εφαρμογή του ΠΔ 47/2005 που αφορά στην άρση του απορρήτου των επικοινωνιών. Μέσω του ΟΠΣ θα γίνεται η διαχείριση των εγγράφων που ανταλλάσσονται με τις αρμόδιες αρχές για την ενεργοποίηση της άρσης του απορρήτου, καθώς και όλων των σχετικών δεδομένων.

- **Διαχείριση στοιχείων από παρόχους και λοιπούς εποπτευόμενους φορείς.**

Με την έναρξη λειτουργίας του ΟΠΣ, η ανταλλαγή εγγράφων και συνοδευτικών δεδομένων με τους παρόχους και τους εποπτευόμενους φορείς θα μπορεί να πραγματοποιείται ηλεκτρονικά.

- **Διαχείριση αιτημάτων.**

Η εφαρμογή του ΟΠΣ παρέχει τη δυνατότητα επεξεργασίας αιτημάτων που λαμβάνει η ΑΔΑΕ, είτε μέσω ταχυδρομείου και τηλεομοιοτυπίας, είτε μέσω του διαδικτυακού της τόπου της ενώ παράλληλα διευκολύνει και την εξαγωγή στατιστικών συμπερασμάτων.

- **Διαχείριση διαφορών/καταγγελιών.**

Η λειτουργία του ΟΠΣ αφορά και στη διαχείριση καταγγελιών. Εξυπηρετεί την καταχώριση και επεξεργασία της καταγγελίας, την κατηγοριοποίησή της και την καταχώριση των στοιχείων σχετικά

με τον τρόπο αντιμετώπισης από την ΑΔΑΕ, την επιβολή κυρώσεων και την εξαγωγή στατιστικών στοιχείων και συμπερασμάτων. Η υποβολή καταγγελιών είναι δυνατή και μέσω του διαδικτυακού τόπου της ΑΔΑΕ.

• **Συνεργασία με άλλους φορείς.**

Η σχεδίαση και υλοποίηση του ΟΠΣ προβλέπει την εύκολη δημιουργία διεπαφών επικοινωνίας μέσω διαδικτύου με πληροφοριακά συστήματα άλλων φορέων, με βάση τα διεθνή πρότυπα διαλειτουργικότητας και διασφάλισης της ακεραιότητας και του απορρήτου της επικοινωνίας.

Επίσης η Διαδικτυακή Πύλη αποτελεί τη διεπαφή του ΟΠΣ τόσο με εξωτερικούς χρήστες (πολίτες, παρόχους, άλλους φορείς), όσο και με χρήστες υπαλλήλους της ΑΔΑΕ.

Η Διαδικτυακή Πύλη υποστηρίζει τις παρακάτω λειτουργίες:

- Για την υποστήριξη υπηρεσιών προς πολίτες:
  - Υποστήριξη υποβολής καταγγελιών ηλεκτρονικά, μέσα από συγκεκριμένη και δεδομένη ροή εργασιών.
  - Επικοινωνία του πολίτη με την ΑΔΑΕ με τη μορφή ερωτήσεων/απαντήσεων.
- Για την υποστήριξη υπηρεσιών προς παρόχους:
  - Δυνατότητα δημιουργίας προφίλ παρόχων.
  - Υποστήριξη υποβολής αρχείων: πολιτικών ασφάλειας ή άλλων εγγράφων, με δεδομένη ροή εργασιών για κάθε κατηγορία, καθώς και ασφαλή αποθήκευσή τους σε κατάλληλα διαμορφωμένο περιβάλλον.
  - Ενημέρωση του παρόχου για την πρόοδο της έγκρισης της Πολιτικής Ασφάλειάς του.
  - Επικοινωνία του παρόχου με την ΑΔΑΕ με τη μορφή ερωτήσεων/απαντήσεων.
  - Υποστήριξη ψηφιακών υπογραφών και ψηφιακών πιστοποιητικών για την αποστολή αρχείων.
  - Υποστήριξη δυνατότητας καταγραφής περιστατικών ασφάλειας (security incidents) από τους παρόχους (καταγραφή γεγονότος, ημερομηνία και χώρος καταγραφής, κ.ά.) μέσα από κατάλληλα οργανωμένα φόρμες.
- Για την υποστήριξη υπηρεσιών προς τους χρήστες υπαλλήλους της ΑΔΑΕ:
  - Υποστήριξη διαχείρισης δεδομένων.
  - Δυνατότητα ανάρτησης πληροφορίας.

Αναπόσπαστο στοιχείο της Πύλης αποτελεί το σύστημα λογισμικού για τη διαχείριση περιεχομένου (Content Management Software – CMS) το οποίο είναι απόλυτα συμβατό με τα υπόλοιπα υποσυστήματα. Κατά την υλοποίηση του συστήματος ελήφθησαν υπόψη οι ήδη υπάρχουσες εφαρμογές που έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιούνται μεμονωμένα για την υποστήριξη διαφόρων λειτουργικών αναγκών της ΑΔΑΕ. Οι παραπάνω λειτουργίες διαμορφώνονται σε περιβάλλον που διασφαλίζει την ακεραιότητα, την εμπιστευτικότητα και διαθεσιμότητα των διακινούμενων δεδομένων.

Οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διατήρηση των δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών

1. Η Οδηγία 2006/24/ΕΚ «Για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ» αποβλέπει στην εναρμόνιση των διατάξεων των κρατών-μελών σχετικά με τις υποχρεώσεις των παρόχων ως προς τις προσφερόμενες στο κοινό υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών. Ειδικότερα, στο θέμα της διατήρησης ορισμένων δεδομένων που παράγονται ή υφίστανται επεξεργασία από τους παρόχους θα πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα διάθεσης των δεδομένων αυτών στην περίπτωση διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης σοβαρών ποινικών αδικημάτων, όπως ορίζεται από το εθνικό δίκαιο των κρατών-μελών.

Η Οδηγία εφαρμόζεται σε δεδομένα κίνησης και θέσης, σε νομικές οντότητες και σε φυσικά πρόσωπα και στα συναφή δεδομένα που απαιτούνται για την αναγνώριση του συνδρομητή ή του καταχωρισμένου χρήστη. Δεν εφαρμόζεται στο περιεχόμενο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών, στις οποίες η πρόσβαση πραγματοποιείται με τη χρήση δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

2. Πριν από την ψήφιση της παραπάνω Οδηγίας, η ΑΔΑΕ, με την υπ' αριθμ. 54/24.8.05 απόφαση της Ολομέλειάς της, διατύπωσε τη θέση ότι «κάθε περαιτέρω περιορισμός του ατομικού δικαιώματος του απορρήτου της επικοινωνίας, που αποσκοπεί στη δίωξη του εγκλήματος και την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, θα πρέπει να υιοθετηθεί μόνον εφόσον αποτελεί αναγκαίο, κατάλληλο και ανάλογο μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία και υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται ο πυρήνας του συνταγματικά κατοχυρωμένου ατομικού δικαιώματος του απορρήτου της επικοινωνίας».

3. Η Αρχή συμμετείχε σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης την 30.10.2006 για την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, ενόψει της ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ στην ελληνική έννομη τάξη. Οι απόψεις που διατυπώθηκαν κατά την εν λόγω σύσκεψη ετέθησαν υπόψη του Υπουργείου Δικαιοσύνης εγγράφως με το υπ' αριθμ. 2137/16.11.2006 έγγραφο της ΑΔΑΕ, στο οποίο επισημαίνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

α) Η διαδικασία και οι όροι πρόσβασης στα εξωτερικά στοιχεία της επικοινωνίας προβλέπονται ήδη στο άρθρο 19 παρ. 1 Σ., Ν. 2225/94, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3115/03 και στο ΠΔ 47/05, καθώς, για την απόκτηση και αξιοποίηση των πληροφοριών που προκύπτουν από την επεξεργασία των στοιχείων της επικοινωνίας, ακολουθείται η διαδικασία της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών. Σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 Σ., η άρση του απορρήτου και η πρόσβαση στα στοιχεία αυτά επιτρέπεται με εγγύηση της δικαστικής αρχής, η οποία δε δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

Επομένως, κατά την ενσωμάτωση της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη, τα περιγραφόμενα στοιχεία της επικοινωνίας θα εξακολουθήσουν να υπάγονται στην προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας, την οποία εγγυάται η ΑΔΑΕ σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 3115/03.

β) Ο Έλληνας νομοθέτης έχει ήδη προσδιορίσει στον περιοριστικό κατάλογο του άρθρου 4 παρ. 1 Ν. 2225/94 τα αδικήματα που έχουν αξιολογηθεί ως ιδιαίτερα σοβαρά κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

γ) Τίθεται το ζήτημα του προσδιορισμού της έννοιας «υπόχρεος πάροχος υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών» για τη διατήρηση των στοιχείων της επικοινωνίας και το κατά πόσο την υποχρέωση αυτή φέρουν όλες οι εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού Γενικών Αδειών της ΕΕΤΤ.

δ) Ως προς το ζήτημα του τόπου διατήρησης των στοιχείων της επικοινωνίας σημειώνεται ότι, σε περίπτωση κατά την οποία οι πάροχοι διατηρούν τα στοιχεία αυτά στην αλλοδαπή, καθίσταται αδύνατη η άσκηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών από την ΑΔΑΕ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 1 Ν. 3115/03. Για το λόγο αυτό, ο τόπος διατήρησης των στοιχείων δεν μπορεί να βρίσκεται εκτός της Ελλάδας. Κατά συνέπεια, οι πάροχοι πρέπει να μεριμνούν, ώστε ο τρόπος διατήρησης των στοιχείων επικοινωνίας να μη δημιουργεί τεχνικά ή διαδικαστικά προβλήματα στην άσκηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών από την ΑΔΑΕ.

ε) Σύμφωνα με το σημείο 13 του Προοιμίου της Οδηγίας, πρέπει να αποφεύγεται η διατήρηση των δεδομένων πάνω από μια φορά. Επομένως, τα στοιχεία της επικοινωνίας διατηρούνται μόνο μια φορά, ενώ κάθε πάροχος είναι υποχρεωμένος να διατηρεί μόνο τα στοιχεία των συνδρομητών-χρηστών για τις εξερχόμενες κλήσεις.

στ) Ως προς το χρόνο διατήρησης των στοιχείων της επικοινωνίας, στο άρθρο 6 της Οδηγίας καθορίζεται συγκεκριμένο χρονικό διάστημα διατήρησης των στοιχείων, το οποίο κυμαίνεται από έξι (6) μήνες έως δύο (2) έτη. Θέση της ΑΔΑΕ είναι ότι το χρονικό διάστημα, το οποίο θα επιλεγεί τελικά, θα πρέπει να είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας υπό την ευρεία έννοια, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 παρ. 1 εδάφ. δ' του Συντάγματος. Στην προκειμένη περίπτωση, η Οδηγία προβλέπει τη διατήρηση των στοιχείων της επικοινωνίας όλων ανεξαιρέτως των χρηστών ή συνδρομητών με σκοπό τη «διερεύνηση, διαπί-

στωση και δίωξη σοβαρών ποινικών αδικημάτων», ανεξάρτητα από την τέλεσή τους ή όχι. Έτσι, ο περιορισμός των ατομικών δικαιωμάτων προσώπων που δεν έχουν τελέσει κανένα αδίκημα και αποσκοπεί στη δίωξη των αδικημάτων άλλων προσώπων, εφόσον κριθεί σύμφωνος με την αρχή της αναλογικότητας, θα πρέπει να διαρκέσει το ελάχιστο δυνατό χρονικό διάστημα.

Ζ) Ως προς το ζήτημα της ασφάλειας και της προστασίας των στοιχείων της επικοινωνίας κατά το άρθρο 9 της Οδηγίας, η ΑΔΑΕ έχει εκδώσει τους υπ' αριθμ. 629Α, 630 Α, 631 Α /12.11.04 Κανονισμούς για τη Διασφάλιση του Απορρήτου κατά την παροχή κινητών, σταθερών και ασυρμάτων δικτύων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (ΦΕΚ 87/Β/26.01.05), καθώς και τους υπ' αριθμ. 632Α, 633Α, 634Α /14.01.05 Κανονισμούς για τη Διασφάλιση του Απορρήτου στο διαδίκτυο (ΦΕΚ 88/Β/26.01.05), όπως ισχύουν σήμερα και εφαρμόζονται από τους παρόχους. Οι Κανονισμοί προβλέπουν τη σύνταξη και εφαρμογή από την πλευρά των παρόχων Πολιτικής Διασφάλισης του Απορρήτου των επικοινωνιών με διάφορες επιμέρους Πολιτικές που θα καλύπτουν τις απαιτήσεις ασφάλειας για το σύνολο των συστημάτων υλικού και λογισμικού και των πληροφοριών, τις οποίες διαχειρίζεται κάθε πάροχος στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του.

Η εφαρμογή αυτών των Κανονισμών ελέγχεται από την ΑΔΑΕ. Ενδεικτικά, μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται Πολιτικές Πρόσβασης, Προστασίας Δικτύου και Περιμέτρου Δικτύου, Κρυπτογράφησης και Προστασίας Αντιγράφων Ασφαλείας. Οι παραπάνω Κανονισμοί καλύπτουν και τα διατηρούμενα στοιχεία επικοινωνίας και, συνεπώς, οι απαιτήσεις ασφάλειας πρέπει να εφαρμόζονται και για τα στοιχεία αυτά. Οι λεπτομέρειες για τα ζητήματα ασφάλειας θα πρέπει να καθοριστούν με Κανονιστική Πράξη, η οποία θα εκδοθεί κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης από την αρμόδια ανεξάρτητη αρχή.

η) Ως προς το ζήτημα του κόστους εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης των συστημάτων των παρόχων σχετικά με την υλοποίηση των προβλέψεων της Οδηγίας, θέση της ΑΔΑΕ είναι ότι ο προσδιορισμός του κόστους θα πρέπει να καθοριστεί σύμφωνα με συγκεκριμένες παραμέτρους (όγκος των στοιχείων, χρόνος διατήρησης, χρόνος απόκρισης σε αιτήματα, τεχνικές προδιαγραφές ασφαλείας του συστήματος κ.λπ.). Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να προβλεφθεί ρητά η απαγόρευση αξιοποίησης των συστημάτων διατήρησης των στοιχείων και των ίδιων των στοιχείων από τους παρόχους για άλλους λόγους (π.χ. εμπορικούς), ακόμη και αν αυτό οδηγήσει στον επιμερισμό του κόστους μεταξύ της Πολιτείας και των παρόχων.

θ) Ως προς τον προβληματισμό των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για ζητήματα, όπως η πρόβλεψη συγκεκριμένης διαδικασίας καταστροφής των διατηρούμενων στοιχείων μετά την παρέλευση του ορισθέντος χρονικού διαστήματος, ο καθορισμός συγκεκριμένου χρόνου ανταπόκρισης στα αιτήματα παροχής στοιχείων και ο καθορισμός ενός προτύπου υποβολής αιτήματος και απάντησης για τη χορήγηση των αναγκαίων στοιχείων προς τις διωκτικές αρχές, θέση της ΑΔΑΕ είναι ότι οι παραπάνω λεπτομέρειες και διαδικασί-

ες για τη χορήγηση των στοιχείων της επικοινωνίας είναι δυνατόν να ρυθμιστούν ειδικότερα σύμφωνα με το ΠΔ 47/05, κατόπιν τροποποίησής του.

- ι) Τέλος, κατά την ενσωμάτωση της Οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη, θα πρέπει να προβλεφθεί η υποχρέωση για ενημέρωση των χρηστών-συνδρομητών (στους έντυπους λογαριασμούς, στις κάρτες προπληρωμένου χρόνου κ.λπ.) σχετικά με το ότι τα στοιχεία της επικοινωνίας τους καταγράφονται και διατηρούνται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Οι παραπάνω θέσεις αφορούν στα ζητήματα της Οδηγίας, όπως αυτά τέθηκαν κατά την προκαταρκτική σύσκεψη στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Η ΑΔΑΕ συμμετέχει στην Ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τη μεταφορά της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη. Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο (Ν. 2225/94, Ν. 3115/03, Ν. 3471/06 και ΠΔ 47/05), η ΑΔΑΕ αποτελεί την κατεξοχήν αρμόδια ανεξάρτητη αρχή για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, στην έννοια του οποίου εμπίπτουν και τα στοιχεία της επικοινωνίας (δεδομένα κίνησης και θέσης).

4. Σχετικά με την υλοποίηση της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διατήρηση των δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η ΑΔΑΕ το 2008 συμμετείχε στις συναντήσεις του Οργανισμού European Telecommunications Standards Institute (ETSI) για τη διατήρηση δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών (data retention).

Σύνταξη σχεδίου προϋπολογισμού 2009

Η ΑΔΑΕ συνέταξε έγκαιρα και υπέβαλε στα αρμόδια Υπουργεία, όπως προβλέπει ο Νόμος, τον Προϋπολογισμό της για το έτος 2009, προκειμένου αυτός να ενταχθεί στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης με ίδιο φορέα.